Тошкент ҳақиқати

РЎЗНОМА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

№ 226 (10.222).

1991 йил 22 ноябрь жума

Баҳоси 8 тийин.

Вилоят ижтимоий–сиёсий рўзномаси

АХБОРОТ

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг саккизинчи сессияси

Тошкентда 21 ноябрь куни республика Олий Кенгашининг сессияси ўз ишини давом эттирди.

Мажлисни Олий Кенгаш раиси Ш. М. Йўлдошев олиб борди.

Олий суд раиси У. К. Мингбоев ва республика Адлия вазири Б. Маликов таклифларига кўра Олий Кенгаш республика олий суди ва айрим вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳар судлари таркибига ўзгаришлар киритди.

Олий Кенгаш Раёсатининг аъзоси, саноат, халқ истеъмол моллари, аҳолига хизмат кўрсатиш ва савдо комитетининг раиси Ф. Н. Нажмиддинов депутат одоби комиссияси тўғрисидаги низом ва депутат одоби қоидалари лойиҳалари хусусида маъруза қилди.

Маъруза юзасидан музокараларда халқ депутатларидан Х. Абдужабборов, Ҳ. У. Худойбердиева, Муҳаммадсаидхожи Аҳмаджон Раҳматулло ўғли, М. Исматов, П. И. Саидазимов, А. Ғ. Ғуломмаҳмудов, Э. Т. Алиев, С. Содиқов, К. Икромов сўзга чиқдилар.

Муҳокамага киритилган лойиҳалар қабул қилинди. Олий Кенгашнинг одоб комиссияси тузилди. Унга депутат М. Юсупов раҳбарлик қилади.

Олий Кенгаш раисининг ўринбосари Б. И. Бугров Олий Кенгаш Раёсатининг топшириғига биноан янги комитетлар тузиш, айрим комитетлар номларини ўзгартириш ва уларнинг раисларини сайлаш, комитетлар таркибларида ўзгартишлар қилиш тўғрисида таклиф киритди. Бу масала юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Олий Кенгаш айрим районлар ва шаҳарларнинг тарихий номларини тиклаш тўғрисида қарор қабул қилди. Бундан буён Андижон вилоятидаги Москва райони яна Шаҳрихон райони деб, Ленинск шаҳри Асака деб, Ильичевск шаҳри Қорасув деб номланади. Сирдарё вилоятидаги Ворошилов райони Сайхунобод, Верхневолинск қўрғони Сайхун деб юритилади.

Экология ва табиат ресурсларидан оқилона фойдаланиш масалалари комитети раиси А. Т. Жалилов Оролбўйи минтақасидаги экология вазиятининг аҳволи тўғрисида ахборот берди.

Олий Кенгашнинг навбатдан ташқари еттинчи сессиясида оммавий-ахборот воситаларида эълон қилинаётган ёлғон ахборотлар манбаларини аниқлаш ва уни холисона баҳолаш учун тузилган комиссиясининг раиси Э. В. Воҳидов амалга оширилган ишнинг айрим дастлабки натижалари ҳақида ахборот берди.

Бу масала юзасидан халқ депутатлари М. Т. Зоҳидов ва М. Қаюмов сўзга чиқдилар.

Ушбу масалани ўрганишни давом эттириш ва унинг якунлари ҳақида навбатдаги сессияда ахборот бериш тавсия этилди.

Олий Кенгаш тегишли комитетларга ҳорижда яшаётган ватандошлар тўғрисидаги масалага оид ҳужжатларни ишлаб чиқишни топширди.

Олий Кенгаш республикадан ташқарига жўнаб кетиши муносабати билан Н. В. Мачтаковнинг депутатлик ваколатларини унинг аризасига биноан, шунингдек Ўзбекистон республикаси халқ депутатлари мақоми тўғрисидаги қонуннинг 8-моддасига мувофиқ Қашқадарё вилоят судининг айблов ҳукми қонуний кучга кириши муносабати билан Ш. Рўзимуродовнинг депутатлик ваколатларини муддатидан олдин тўхтатди.

Сессия ишида Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримов иштирок этди.

Шу билан ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг саккизинчи сессияси ўз ишини тамомлади.

• Президент сайлови олдидан

«БИЗ ФАҚАТ КАРИМОВ УЧУН ОВОЗ БЕРАМИЗ»

ВИЛОЯТ ШАҲАР ВА РАЙОНЛАРИДА ПРЕЗИДЕНТ САЙЛОВИ ОЛДИДАН БЎЛИБ ЎТАЁТГАН ЙИҒИЛИШЛАР ИШТИРОКЧИЛАРИ АНА ШУНДАЙ ФИКР БИЛДИРИШМОҚДА

Ҳар галгидек, аввал сўз бўлди. Вилоят халқ таълими бошқармасига қарашли ўқитувчилар малакасини ошириш олийгоҳида билимларини чархлаётган бир гуруҳ тингловчилар баҳслашиб қолдилар. Уларнинг баҳсига ҳозир давом этаётган сессиядаги Ўзбекистон Олий Кенгашининг «Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини тайинлаш тўғрисида»ги қарори ва унга биринчи номзод — ЎзХДП Марказий Кенгаши тавсия қилган партия раҳбари И. Каримов номзодининг кўрсатилиши сабаб бўлди. Тингловчилар кўпчиликнинг фикри бир жойдан чиққандан кейин олийгоҳ раҳбариятига бир соатга дарсларни тўхтатиб, митинг ўтказишга рухсат беришларини сўраб, мурожаат қилдилар. Сўров маъқуллангандан сўнг йиғилиш муддати белгиланди ва унга халқ таълими раҳбарлари билан бир қаторда ЎзХДП вилоят Кенгаши котибларидан бири ҳам таклиф этилди.

ЎзХДП вилоят Кенгашида олийгоҳга қайси котиб бориши тўғрисида кўп фикрлашилмади. Маорифчилар ҳузурига уларнинг кўп йиллардан бери ҳамкасби, ҳозирда ЎзХДП вилоят Кенгаши котиби Ш. И. Жалилов ташриф буюрадиган бўлди.

Олийгоҳ мажлислар залида митингни вилоят халқ таълими бошқармаси бошлиғи О. Тожиев кириш сўзи билан очди. У бугунги митинг мақсадини айтди.

ЎзХДП раиси Ислом Абдуғаниевичнинг ҳозирги бажараётган ишлари ҳақида митинг иштирокчилари тўлқинланиб гапиришди. Маорифчиларга кўрсатилаётган ғамхўрликлар, олдин қуйи, сўнг юқори синф ўқитувчиларига қўшимча имтиёзлар, уларнинг дарс соатларини қисқартириб маошларини ошириш, 1—5-синф ўқувчиларига бепул овқат ва ниҳоят, куни кеча эълон қилинган халқ таълими ходимларининг маошини яна 40—50 фоизга кўпайтириш тўғрисидаги Фармон ҳозирги Президентнинг амалий ишларига далил бўла олади.

«Иқтисод таназзулга учраган ҳозирги қийин шароитда бир киши учун бутун халқ якдил овоз бериши мушкул, бироқ вилоятдаги 37 минг кишилик ўқитувчиларнинг жуда кўп қисми айнан бир киши — И. Каримов учун овоз беради». Бу фақат она тили ва адабиёти ўқитувчилари номидан сўзга чиққан Қ. Оролов, вилоят халқ таълими бошқармаси ҳунар-техника таълимоти бўлими мудири А. Абдуғаниев, олмалиқлик рус тили муаллимаси М. Запара ва шу куни тингловчиларга дарс бергани келган Қ. Ниёзий номли илмий-текшириш институти директори Қ. Фозилхўжаевларнинггина гаплари эмас, балки шу куни залга имкони борича сиға олган 400 га яқин тингловчининг фикри ҳам эди. (Улар эса бу ерга вилоятнинг 22 шаҳар ва районидан ташриф буюришган).

Йиғилиш якунида митинг иштирокчилари барча халқ таълими ходимларига мурожаат қабул қилдилар. Улар бир овоздан ҳозирги Президентни қўллаб-қувватлашлари тўғрисидаги телеграмма шу заҳотиёқ Ўзбекистон Олий Кенгаши сессиясига жўнатилди.

Митингдан чиқар эканман, рўзномадан эканлигимни билиб ёнимга бир аёл келди ва бор йўғи икки оғиз гап айтди: «Тошкент районидаги 16-болалар боғчаси мудирасиман. Бу ерда кўпинча ўқитувчилар ҳақида гапирилди, лекин ёзиб қўйсангиз, биз— тарбиячилар ҳам Каримов учун овоз берамиз...»

А. ИМОМХЎЖАЕВ.

* * *

Вилоятнинг қолган шаҳар ва районларида ҳам ЎзХДП Марказий Кенгаши пленумининг Ўзбекистон Жумҳурияти Президентлигига партия раҳбари И. А. Каримов номзодини тавсия қилган қарори кенг қўллаб-қувватланмоқда. Мухбирларимиз жойлардан хабар қиладилар.

Кўпгина иш жойларида, маҳалла қўмиталарида бўлиб ўтган йиғилишларда ЎзХДП вилоят ижроия бюроси аъзолари, партия фаоллари, вилоят шаҳар ва район кенгашлари котиблари, меҳнат фахрийлари, ёшлар, касаба уюшмалари ва бошқа жамоат ташкилотлари вакиллари қатнашиб сўзга чиқдилар.

Шундай йиғилишлардан бири Бўка районидаги «Ленинизм» жамоа хўжалигида бўлиб ўтди. Йиғилишда сўзга чиққан ЎзХДП Бўка район Кенгаши биринчи котиби Б. Раҳмонқулов, бригада бошлиғи М. Кенжаева хўжалик аҳолиси ва меҳнаткашларига И. А. Каримов номзодини қўллаб-қувватлаш ҳақидаги таклиф билан мурожаат қилдилар. Йиғилиш қатнашчилари бу таклифни бир овоздан маъқулладилар.

Янгийўл шаҳар автобус-таксомотор парки меҳнат жамоасининг йиғилишида ЎзХДП вилоят Кенгаши ижроия бюроси аъзоси, шаҳар партия ташкилоти биринчи котиби М. С. Исмоилова сўзга чиқди. Йиғилиш иштирокчилари президентликка номзод ҳақидаги ЎзХДП пленуми қарорини маъқулладилар.

Тошкент район ижроия қўмитаси бюросининг мажлислар залида ўтган митингга район меҳнаткашлари — ишчилар, деҳқонлар, зиёлилар тўпланишди. Бу ерга келганлар Ислом Каримов номзодини қўллаб-қувватладилар. Митингда Халқ депутатлари Тошкент район Кенгашининг раиси Р. Акбаров қатнашди ва сўзга чиқди.

Юқори Чирчиқ районида ҳам И. А. Каримов номзодини қўллаб-қувватлаш борасида йиғилишлар бўлаяпти. Район партия ташкилоти фаоллари иштирокида 20 ноябрь куни еттита қишлоқ ва қўрғон Кенгашлари ҳудудларида, 17 та ташкилот ва муассасада йиғилишлар бўлиб ўтди. ЎзХДП район Кенгаши ижроия бюроси аъзолари меҳнат жамоаларида сўзга чиқяптилар, район аҳолиси, фахрийлар, оқсоқоллар билан учрашаяптилар.

Меҳнат жамоалари ва турар-жойларда йиғилиш ва митинглар давом этяпти.

МАВСУМ ҚАНДАЙ ЯКУНЛАНДИ?

ЎЗ ТОМОРҚАСИДЕК

БЕКОБОД. УЛУҒБЕК номли шўро хўжалигида 1991 хўжалик йили улкан муваффақиятлар билан якунланмоқда. Йил давомида барча соҳадаги режалар ортиғи билан бажарилди. Айниқса, пахтачиликда қувончли натижалар қўлга киритилди. Давлатга режадаги 6400 ўрнига 6900 тоннадан кўпроқ сифатли хом ашё етказиб берилди. Пахта тайёрлаш режаси 108 фоиздан ошди. Жами ҳосилнинг 6 минг тоннадан кўпроғи машиналар ёрдамида териб олинди. Албатта, бу кўрсаткичлар замирида хўжалик пахтакорлари, барча мутахассислар, тадбиркор ишбошиларнинг фидокорона меҳнати бор. Аввало, эрта кўкламда ерлар чигит экишга пухта тайёрланди. Асосий майдонларда чигит пушта тортиб экилди. Ерлар айрим раҳбарларнинг эътирозларига қарамай чигит экишдан олдин тўлиқ суғорилди.

Шунда айрим кишилар Улуғбек номли хўжаликда чигит экиш асоссиз кечиктирилди, деб айюҳаннос солишди. Лекин хўжалик мутахассислари ўз фикрларида қатъий туриб, ерларнинг тўлиқ суғорилишига эришдилар. Пировард натижа эса уларнинг ҳақ эканликларини исботлади.

Хўжаликда деярли барча ерлар деҳқонларга оила пудрати асосида бўлиб берилди. Натижада ер эгалик бўлди. Деҳқон ўзига ажратилган майдонда ўз томорқасида ишлагандек астойдил меҳнат қилди.

Агротехник қоидаларга тўлиқ риоя қилинган ҳолда меҳр билан парвариш қилинган кўчатлар бир текис ривожланиб, далада кўзланган ҳосил тўпланди. Йил давомида техникадан унумли фойдаланишга эътибор берилди. Йиғим-терим мавсумида ҳам техника деҳқонга қанот бўлди. 30 дан ортиқ терим машиналаридан самарали фойдаланилди. Қувонарлиси шундаки, аксарият оилавий пудратчилар шартнома асосида зиммага олган режаларини биринчи теримдаёқ бажарилишига эришдилар.

— Бу йил мавжуд техникалардан унумли фойдалана билганимиз сабабли юзимиз ёруғ бўлди,— дейди хўжалик директори Усмонжон Исабоев.— Бироқ ҳозирги мавжуд механизмларни янада мукаммаллаштирмоқ лозим. Космосни забт этган мосламалар, мураккаб электрон ҳисоблаш машиналари яратган олимлар, конструкторлар пахтанинг бир мисқолини ҳам ерга туширмай тера оладиган машиналар яратиш йўлида ўйлаб кўришлари керак. Мен шундай машинани яратган одамга барча пахтакорлар ҳисобидан керак бўлса бир неча миллион сўм мукофот эълон қилишни таклиф этган бўлардим. Етакчи олимларимизда моддий манфаатдорлик орқали шу ишга қизиқиш уйғотиш керак. Мен шундай бекаму-кўст машиналар яратилишига ишонаман.

Дарҳақиқат, шундай машина яратилса, пахтакор меҳнати янада енгиллашган, оғир қўл меҳнати янада камайган бўлар эди.

А. ҚОДИРОВ.

ЎЗБЕКИСТОН — УКРАИНА: ИЖОДИЙ ҲАМКОРЛИК УФҚЛАРИ

ЎЗБЕК РАССОМЛАРИНИНГ АСАРЛАРИ ЗАПОРОЖЬЕДА

ЗАПОРОЖЬЕ шаҳар бадиий музейида «Ўзбекистон замини ҳақида достон» шиори остида жумҳуриятимиз рассомлари асарларининг кўргазмаси очилди. Уни Ўзбекистон мактаб-интернатлари ва болалар уйларининг тарбияланувчилари уюшмаси, Запорожье вилояти ижроия қўмитаси ва «Родина» жамоа хўжалиги бошқаруви ҳамкорликда ташкил қилишди.

Маълумки, Улуғ Ватан урушининг дастлабки йилларида Украина, Белоруссия ва Россиянинг немис-фашистлари босиб олган шаҳар ва қишлоқларидан кўпгина ярадор аскарлар, ота-онасиз етим болалар, уй-жойсиз қолган оилалар Ўзбекистонга кўчирилди. Серқуёш ўлкамизнинг меҳмондўст, очиқкўнгил ва соддадил кишилари бу хонавайрон бўлган оч-яланғоч кишиларга уйларининг тўридан жой бериб, қалб қўрларини бахш этдилар. Шундай қилиб украин, беларус ва рус халқи вакилларининг бир қисми юртимизда яшаб қолдилар.

Шу йилнинг октябрь ойида Ўзбекистондаги мактаб-интернатлар ва болалар уйларининг тарбияланувчилари уюшмасининг ташаббуси билан таниқли ўзбек рассомларидан Рўзи Чориев, Исфандиёр ва украиналик мўйқалам устаси В. Захарский Запорожье вилоятида ижодий сафарда бўлишиб, шаҳар ва қишлоқларда истиқомат қилувчи кишиларнинг ўзига хос ҳаёти, урф-одатлари билан танишдилар, ҳарбий қисм ва ўқув юртларида учрашувлар ўтказдилар, ўзларининг бўлажак асарларига хомаки чизмалар ишладилар. Мана, энди ана шу ижодий ҳамкорликнинг дастлабки самараси сифатида Запорожье шаҳрида кўргазма ташкил қилинди.

Кўргазмага турли жанрдаги 200 дан ортиқ асарлар қўйилган бўлиб, улар жумҳуриятимиз рассомларининг графика, ранг-тасвир, субвўёқда бажарган ишлари ва халқ амалий санъати намуналаридир. Тошкент, Самарқанд ва Шаҳрисабз кулолчиларининг ишлари ҳам нафосат ихлосмандларининг эътиборини тортади. Хусусан, Э. Азизов, А. Бобожонов, Ш. Бойбулатов, А. Жибоедов, В. Зияев, Д. Имомов, Харитовалар, И. Ҳайдаров, Р. Чориев, В. Захарский каби ижодкорларнинг асарлари ўзининг жозибаси билан томошабинларни мафтун этади.

Ўзбек рассомларининг асарларидан жамланган бу кўргазмани Днепропетровск, Киев, Таллин, Калининград шаҳарларида ҳам намойиш этиш режалаштирилган.

Р. ҒАНИЕВ.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Президентининг

ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ИСТИҚОМАТ ҚИЛУВЧИ КЎП БОЛАЛИ ОНАЛАРГА «ҚАҲРАМОН ОНА» УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўн ва ундан ортиқ бола туғиб тарбиялаган оналарга «Қаҳрамон она» унвони ҳамда «Қаҳрамон она» ордени берилсин:

Тошкент областидан

Абдуғаниева Саври — Бўка районидаги «Кремль» совхози ишчиси.

Азизова Шаропат Талиевна — Пскент районидан, хизматчи.

Баҳромова Маҳсуда Бердиқуловна — Пскент районидаги КПСС XXVI съезди номли совхоз ишчиси.

Ҳасанова Дилбарой — Бўка районидаги «Кремль» совхози ишчиси.

Эргашева Ўғил — Бўка районидаги Карл Маркс номли колхоз аъзоси.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Президенти

М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль. 1991 йил 14 ноябрь.

• МУҲАРРИРИЯТГА ХАТ

МИННАТДОРМИЗ

Ҳурматли муҳарририят!

БИЗ, бир гуруҳ чирчиқлик йўловчилар, сизларга мактуб йўллаяпмиз. Ишонамизки, мактубимиз рўзномада чоп этилади. Ҳар куни ёки кунора иш билан йўлимиз Тошкентга тушади. Йўл азоби гўр азоби, деб бежиз айтишмаган. Йўлда юришнинг ҳам ўзига хос томонлари бўлади. Кимдир бир неча соатлаб автобусда юролмаслиги мумкин. Яна кимдир тиқилинчларга дош беролмас, лекин, ана шундай пайтда узоқни яқин қилаётган Чирчиқ — Тошкент маршрути бўйича хизмат кўрсатаётган ҳайдовчиларга ўз миннатдорчилигимизни сизлар орқали изҳор қилмоқчимиз.

Айниқса, ҳайдовчи Ўткирхўжа Тўрахўжаевдан жуда-жуда миннатдормиз. У моҳир ҳайдовчигина эмас, балки одамлар дилига хуш кайфият бағишлайдиган инсон ҳамдир. Унинг ширинсўзлиги, йўловчиларга бўлган хушмуомалалиги туфайли кўнглимиз тоғдек кўтарилади. Автобуснинг озодалигини айтмайсизми, дилимиз яйраб, манзилимизга етиб борганимизни сезмай қоламиз. Ўткирхўжа ака йигирма беш йилдирки, шу йўналиш бўйича автобус рулини бошқариб келмоқда. Шу вақт мобайнида бирон марта ҳам йўл қоидасини бузмаган. Боз устига бирор инсоннинг кўнглини чўктирган ҳам эмас. Яқинда ҳайдовчи Ўткирхўжа Тўрахўжаев қутлуғ эллик ёшга тўлади. Биз бу заҳматкаш инсонга соғлик, саломатлик тилаб қоламиз. Йўлингиз бехатар бўлсин, Ўткирхўжа ака!

Р. АБДУЛЛИН,
С. СУЛАЙМОНОВА,
Н. ГАЛЯМОВА,
П. ГИНЯТУЛЛИН,
П. ШАДРИН.

УЛЬТРАТОВУШ ДАВОЛАЙДИ

20 ноябрь куни Тошкентда халқаро илмий-амалий семинар очилди. Унда Франциянинг машҳур «ДМС» («Допплер тиббий тизими») фирмаси вакиллари ўзбек шифокорларига мияда қон айланишини тадқиқ қилишда, касалликларни аниқлашда ишлатиладиган энг янги ультратовушли ускунанинг имкониятини намойиш этдилар. Семинарга тиббиёт учун ультратовушли асбоблар яратиш устида ишлаётган олимлар ҳамда мутахассислар, шунингдек даволашнинг ана шу усулини соғлиқни сақлаш амалиётига жорий этаётган шифокорлар тўпланишди.

— Бугунги кунда клиник тиббиётни ультратовушли тадқиқот усулларида қўлланиладиган асбобларсиз тасаввур қилиб бўлмайди,— деди Тошкент шифокорлар малакасини ошириш илмгоҳининг ректори, Ўзбекистон Фанлар академиясининг мухбир аъзоси А. Р. Раҳимжонов — Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг маълумотларига қараганда касалликларни аниқлаш усуллари орасида ультратовушли тадқиқотлар даражаси яқин орада 60 фоизга етади.

Ультратовуш тиббиётнинг барча соҳаларида — жарроҳликда, ҳакимликда, асаб касалликларини даволашда кенг қўлланилган. У зарарсиз ва ниҳоятда самаралидир. Ультратовуш ёрдамида киши танасидаги шишлар, ҳомиладор аёллар ҳомиласининг ривожланишидаги камчиликлар, беморларнинг бошқа кўплаб хасталиклари ҳам аниқланади. Ўзбекистон олимлари ҳам ультратовуш ёрдамида касалликларни аниқлаш ишини ривожлантиришга ҳисса қўшмоқдалар.

Л. СТРУННИКОВА,
ЎзТАГ мухбири.

Суратда: шартномани имзолаш пайти. Ф. Қурбонбоев сурати.

ҚЎШМА КОРХОНА

Эндиликда Япониянинг «Тойота» фирмаси ишлаб чиқарган автомобилларга техникавий хизмат, ремонт қилиш, эҳтиёт қисмлар билан таъминлаш тошкентликлар учун муаммо бўлмай қолди. Республика пойтахтида «Тойота—Узинавтосервис» қўшма корхонаси ишлай бошлади. Қўшма корхона «Агропромсервис», «Узавтотехобслуживание» ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳамда Япониядаги «Сумитомо корпорейшн» тижорат компанияси амалий ҳамкорлик уюшмасининг биргаликдаги куч-ғайрати туфайли вужудга келди.

— Қўшма корхона ўз олдига икки асосий вазифани қўйган: Бу вазифалар Ўзбекистонда жаҳон стандартларига мос келадиган илғор технологияни жорий этиш ва ишлаб чиқариш муносабатларининг замонавий шаклларини ривожлантиришдан иборат,— деди қўшма корхона бошқарувининг раиси Александр Эшонхўжаев.— Биз «Тойота» фирмаси билан воситачиларсиз тўғридан-тўғри алоқа ўрнатдик ва эндиликда шу фирма ишлаб чиқарган автомобиллар, автоюклагичлар, автокранлар ва бошқа техникага фирма хизмати кўрсатишни таъминлаймиз. Яқин келажакда Ўзбекистонда кафолатли техника хизмати кўрсатадиган бутун бир тармоқ барпо этилади.

Тошкентдаги қўшма корхона мамлакатдаги шу турдаги бешинчи корхона бўлиб, бундан олдин Москва, Хабаровск, Владивосток ва Самарқандда қўшма корхоналар ташкил этилганди. Тез орада яна бешта шундай корхона барпо этиш кўзда тутилмоқда.

Сўнгги 30 йил ичида Совет Иттифоқи «Тойота» маркали 10 мингга яқин автомобилни сотиб олди. Бу эса ана шундай корхоналар ташкил этишни зарур қилиб қўйди,— деб тушунтирди «Тойота» фирмаси ташқи алоқалар бош менежери жаноб Токуо Огава.— Фирмамиз бундай машиналарнинг мамлакатнинг ўзига хос шароитида ишлашга мослаштирилган турларини яратди. Сўнгги икки йил ичида Ўрта Осиё, Сибирь ва Узоқ Шарқ районларига ана шундай автомобиллар синови натижаларини тадқиқ этиш учун уч марта мутахассислар гуруҳларини юбордик.

И. АЛИМОВ,
ЎзТАГ мухбири.

БЕТОН АРИҚЛАР ЎРНАТИЛДИ

ЧИНОЗ. Энгельс номли жамоа хўжалиги ерларининг табиий шароити оғир, мелиоратив ҳолати яхши эмаслиги туфайли экин экиб, мўлжалдаги ҳосилни ундиришда ортиқча сарф-ҳаражатлар қилишга тўғри келади. Хўжаликда бу қийинчиликларни енгиш мақсадида бир қанча тадбирлар амалга оширилмоқда. Жумладан, вилоят деҳқончилик саноати уюшмасининг ёрдами билан сув йўлларига 393 минг сўмлик: бир ярим километрлик узунликдаги махсус бетон ўрнатилди. Яна шунча иш қилиш мўлжалланмоқда.

(ЎЗ МУХБИРИМИЗДАН).

● *Деҳқончилик саноати: тажриба ва ташаббус*

АГРОФИРМА ДЕҲҚОНГА МАДАДКОРМИ?

— Бу саволга жавоб беришдан олдин,— дейди Тошкент агрофирма директори А. Абдураҳмонов,— пахтачиликка нисбатан сабзавотчиликда ҳали ҳам муаммолар мавжуд эканлигини айтиш лозим. Тўғрироғи, сабзавотчиликдан ҳали ҳамма жойда ҳам ёлчитиб ҳосил олаётганимиз йўқ.

— Очиғини айтганда, бу илгари деҳқонга бўлар-бўлмас буйруқлар берилаверилганлиги оқибати бўлса керак?

— Жуда тўғри. Йиллар давомида деҳқон ўз ерининг эгаси бўлолмади. Қандай экин экиши, қачон экиши тўғрисида юқоридан кўрсатма келарди. Ахир ҳар бир хўжаликнинг ўзига яраша иқлимий шароити, тупроқ тузилиши хусусиятлари бўлади-ку. Ҳали ердан муз кетмасдан карам эктирган раҳбарлар ҳам бўлган. Узоқ вақт авж олмай ётган ниҳолларга тезлик билан меъёридан ортиқча кимёвий ўғит солинарди. Карамдан тинка мадори қуриб чиққан ерларга зудлик билан яна ё памидор ёки картошка экиб юбориларди.

— Энди ҳамма нарса ўзгармоқда. Илғор технология, уруғчиликка алоҳида эътибор берилаётир. Айниқса тақчил маҳсулот картошкачиликдаги ҳамкорлик қандай самара бермоқда?

— Агротехника қоидаларига амал қилинмай, ўстириладиган ҳар қандай янги нав ҳам кўнгилдагидек ҳосил бермасди. Дармони қуриган ерларда сарфланган уруғ миқдорида ҳам картошка ҳосили олинмасди. Унумдор ерлар ҳосили эса гектарига 7—8 тоннага етарди. Бу йил 800 гектар майдонга экилган картошканинг ҳар гектаридан 10,2 тоннага етказиб ҳосил кўтардик. Ҳосил эркин нархда сотила бошлагач, картошкачилик фойдали соҳага айланди. Бундан беш йил илгари картошкадан минглаб сўм зарар кўрган. бўлсак, 1992 йилда 2 миллион сўм фойда олиш мўлжалланмоқда. Келаси йил учун 3150 тонна картошка уруғи ғамлаб қўйдик.

— Уруғчилик ҳақида гап кетганда кўпинча айб «Сортсемовощ»га юкланади. Бу ташкилот етказиб бераётган уруғлик ҳамма вақт ҳам сифатли бўлмаётир. Лекин агрофирма хўжаликларнинг ўзида уруғчиликни йўлга қўйиши ҳақида ўйлаб кўришнинг вақти келмадимикин?

— Биз худди шундай иш тутмоқдамиз, токи ҳар бир хўжалик бирон бир экинни етиштириш ва ундан уруғ олишга ихтисослашсин. Шундай қилган тақдирдагина бу соҳада катта тажриба тўпланади.

Агрофирманинг муҳим вазифаларидан бири сабзавотчиликдаги ана шу тажрибани оммалаштиришдир. Бундай тажриба бизда оз эмас. Масалан, Ғуломмаҳмуд Абдуллаев номли хўжалик бир неча йилдан бери вилоятда биринчи бўлиб шаҳарликлар дастурхонига редиска етказиб беряпти. Хўжалик миришкорлари декабрь ойидаёқ ерга уруғ сочиб, устига плёнка тортиб қўйишади. Натижада 15 апрелда редиска эл дастурхонига берилади. Бу ерда ҳосилдорлик 15—20 тоннани ташкил этади. Бўшаган ерлар дарҳол маҳаллий ўғит солиб шудгорланиб, 5—6 кун офтобда қизигач, асосий экинларни экишга киришилади.

Мазкур тажриба бу йил қатор хўжаликлар далаларида кенг қўлланилди. С. Раҳимов номли хўжаликнинг М. Эркабоев бошлиқ бригадаси беш гектар ерга оралиқ экин сифатида редиска экиб, гектаридан 7 минг сўм даромад қилди. Хўжалик бўйича бу экиндан олинган даромад 150 минг сўмга етди. Бу ерда 50 гектар ерга етадиган уруғлик тайёрлаб қўйилди.

Агрофирманинг ташкил этилиши хўжаликлар билан муносабатларни ҳам тубдан ўзгартирди. Биринчидан, сабзавоткор буйруқбозликдан қутилди. Иккинчидан, мутахассисларимиз деҳқонларга амалий кўмак бериб, муаммоларни тезроқ ҳал этишга киришдилар. Энг муҳими, хўжаликлар тўла мустақил бўлди.

Мустақиллик ўзбошимчалик эмас, балки деҳқончилик маданиятини яхшилаш, ҳосилдорликни ошириш, сифатли уруғлик тайёрлаш демакдир. Ҳали сабзавотчиликда қиладиган ишларимиз кўп. Деҳқонларимиз сабзи, пиёз, турп ва бошқа ошкўк уруғликларини ҳам ўзлари етиштиришлари керак.

— Бозор иқтисодига ўтиш билан тақчилликларни камайтириш борасида агрофирма қандай ишларни амалга ошираётир?

— Аввало, агрофирманинг бошқа хўжаликлар қарамоғида бўлишига барҳам берилмоқда. Бунинг учун фирма қошида тўртта кичик корхона ва пойтахтда иккита сабзавот дўкони очдик. Ҳасанбойдаги кичик корхонада 40 нафар чевар тикаётган чойшаб, ҳалат, ёстиқ жилдларини аҳоли бажонидил сотиб олмоқда.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг асосий қисми Тошкент шаҳридаги фирма магазинларида сотилаётир. Илгари дўконларда маҳсулот турлари кам ва сифати бозорникидан паст бўларди. Бозорда сотувчи харидордан сифатли маҳсулоти учун кўпроқ пул олиши мумкин. Аммо дўконда эса бундай қилиб бўлмасди. Нарх эркинлиги бундай тафовутга барҳам берди. Моддий манфаатдорлик ортгач, маҳсулот ҳам мўл, ҳам сифатли бўлди.

Ишни бундай ташкил қилиш хўжаликларга дуруст иқтисодий фойда келтирмоқда. Магазинларда сотилаётган маҳсулотлар ҳисобига шу йилнинг ўзида, масалан, Ғ. Абдуллаев номли хўжалик 500 минг сўм даромад қилди. Ҳозирги кунда шаҳардаги магазинларимизда 15 хилдан кўпроқ маҳсулот билан савдо қилинмоқда.

— Маълумки, авжи пишиқчилик палласида ҳосилнинг маълум қисми нобуд бўлади. Бунинг олдини олиш юзасидан қандай чоралар кўриляпти?

— Бунинг учун деярли барча хўжаликларда мева-сабзавотни қайта ишлайдиган кичик корхоналар ишга туширилди. Айрим ностандарт ёки сифати паст маҳсулотлар хўжаликнинг ўзида қайта ишланмоқда. «Ўзбекистон 50 йиллиги» жамоа хўжалиги қайта ишлаш цехи маҳсулоти ҳисобига ҳар йили 600 минг сўм соф даромад қилмоқда. Кейинги икки йил ичида Ленинград давлат хўжалиги, Навоий, С. Раҳимов номли хўжаликларда консерва цехлари ишга туширилди.

Тошкент агрофирмасига қарашли хўжаликларда чиқарилаётган маҳсулотлар ўзаро шартномалар асосида Кемерово вилояти, Сахалин, Уст-Илим ва Олтой ўлкаларига жўнатилмоқда. Эвазига қурилиш материаллари ҳамда турли асбоб-ускуналар олинмоқда.

Агрофирмамиз жойлашган районда 1200 гектар ерда узумзор бор. Илгари винобоп узумни қайта ишлайдиган завод Абдураҳмонов давлат хўжалигидагина мавжуд эди. Мавсумда ҳосил ортилган машиналар 2—3 кунлаб навбат кутиб қоларди. Бугунги кунда узумни қайта ишлаш цехлари Ғ. Абдуллаев номли, «Ленин йўли», Т. Мирзаев номли жамоа хўжаликларида ҳамда Шредер номли илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида ҳам ишлаб турибди. Олма, узум шарбати ҳамда хушхўр винолар Тошкент агрофирмаси хўжаликларига катта даромад келтира бошлади. Шундай қилиб, фирма деҳқоннинг мададкори бўлиб бормоқда.

П. НИШОНОВ,
ЎзТАГ мухбири.

ДЎЛДАН ТОШГА ДОН ТУШДИ

ГЎШТсой қишлоғининг аҳолиси чексиз қувонган. Қишлоқнинг Кушк қўрғон даҳасидаги кичик сайҳонликка қурилган сув тегирмон бугун тўла қувват билан ишга тушмоқда. Бу — Оҳангаронда сўнгги қирқ йил ичида қайтадан таъмирланиб, ишга туширилган биринчи тегирмон ҳисобланади. Кўшк қўрғонда бугун байрам бўлиб кетди. Оппоқ соқоллари кўксиларини яширган пири — комил отахонлардан тортиб, энди оёққа турган жажжи кичкинтойгача тегирмон очилишига бағишланган тантанада иштирок этмоқда. Тегирмон— етти хазина тўғрисидаги нақлда «қориннинг белбоғи», деб таърифланади. Бу фикр ўзининг тўғрилигини азалдан исботлаб келган. Инқилоб арафаси ва ундан кейин бир-бирини етаклаб келган очарчиликлар, Улуғ Ватан уруши даврининг қаҳатчилиги пайтларида одамларнинг кунига шу тегирмон яраган.

Табиат ўзининг қаҳри билан меҳрини Кўшк сой ястаниб оқаётган қўрғондан аямади. Тоғда қорлар кўпайганда бир неча уйларни тало тўп қилди, аммо тегирмонга лат едирмади. Бу ерда узоқ йиллар тегирмончилик қилган Чўлпон ота халқнинг бу мулкини узоқ муддат кўз қорачиғидай асради. Элнинг бошига қора кунлар тушиб, бир кафт ун фалон пул бўлганда ҳам Чўлпон ота ҳамқишлоқларини тегирмоннинг гарди билан боққан, дейишади. Айниқса ўша пайтларда Гўштсой қишлоғидаги «Серго», «Октябрь» ва «Коммунист» колхозларининг аҳолиси Чўлпон отанинг тадбиркорлиги билан шу тегирмон туфайли жон сақлаганларини бугунги тантанада қариялар ширин ва аччиқ бир хотира сифатида ёдга олдилар.

— Чўлпон ота ҳам бизга жамоа бўларди, асли бу тегирмон катта бобомдан мерос, бу ерда отам Ёқуббой ҳам узоқ йиллар тегирмончилик қилган, энди эса уларнинг ишларини мен давом эттиряпман,— деди тегирмончи Ҳайитмат Ёқубов. — Тегирмонимизни ишлатганимизга анча бўлди. Ҳатто унинг онда-сонда ишлаётганини эшитиб, Оҳангароннинг Болғали, Қатор овул, Унгут, Танга топди қишлоқларидан ҳам одамлар келиб буғдой, маккажўхори торттириб кетдилар. Аммо тегирмон бироз камқувватроқ эди. Буни сезган қишлоқ жамоатчилари Қўшбой ака Мусурмонов, Малик Эсонбоев, Эшмат Манazaровлар тегирмонни тўла қувват билан ишлатиш учун маҳалла қўмитасининг раиси Ҳайитбой Асқаровга маслаҳат солдилар. Фикрлар бир ердан чиқди. Аммо тегирмон ариғини кенгайтириш, унинг айрим жойларини бетонлаш, хона ичларини ёритиш, тегирмонга келган одамлар учун ҳордиқ чиқариш хоналари қуриш учун анчагина маблағ керак эди. Юртчилик экан-да. Халқ бу фикрни қувватлаб, ҳар ким ҳимматига яраша маблағ берди. Биров юз сўм, биров уч сўм, биров қўй, биров эчки... Икки-уч марта ўтказилган ҳашардан сўнг тегирмон тахт бўлди: сув йўллари равон, хоналар равшан, кутиш залида ҳамма вақт самовар, жўш, тегирмон тошлари гувиллаб айланиб турибди...

Қишлоқ янгиликлари

Кўшк ариқнинг зилол сувлари нов орқали тегирмон парракларини айлантириб юборди. Дўлга тўлдирилган Эшмат Манazaровнинг 100 кило буғдойи тошга тушиб, тош остидан оппоқ ун бўлиб чиқаётир... Бу ерга тўпланганларни янгидан таъмирланган тегирмон билан маҳалла қўмитасининг раиси Ҳайитбой Асқаров, Сусам қишлоқ Шўросининг депутати А. Эрматов, қишлоқ Шўросининг вакиллари, Собир Раҳимов номли совхоз раҳбарлари қутладилар. Тантаналар асносида шу ерлик қария эндигина тегирмон тошлари орасидан чиққан янги буғдой унидан шўртак кўмач пишириб келди. Одамлар омонлиқ-сомонлиққа илиндилар кўмачга интилиб....

Кўшк қўрғон тегирмони бир кеча-кундузда икки тоннага яқин буғдой, бир ярим тонна маккажўхори, шунча миқдордаги арпани ун қила олади.

Тегирмон атрофидаги сайхонликда бугунги тантанага бағишлаб дош қозонлар осилди, шўрвалар пиширилиб, одамларга тортилди, қишлоқ аҳли ушбу тегирмоннинг аввалги мутасаддилари хотирасига тиловат туширсиб, дуо билан уларнинг руҳларини шод этди...

Мен Гўштсойдан қайтаётиб, яна бир бор тегирмонга кирдим, бир меъёрда дўлдан тошга дон тушмоқда...

Мўмин ҚАЮМ.

МАКТАБЛАРДА ўқувчиларни фойдали меҳнатга кўпроқ жалб этиш, уларга таълим бериш жараёнида масъулиятни янада чуқурроқ ҳис этиш ҳаётий қонуниятга, заруратга айланмоқда. Ушбу мулоҳазаларни Янгийўл ноҳиясидаги 17-ўрта мактаб муаллимлари фаолияти хусусида ҳам айтиш мумкин.

СУРАТЛАРДА: меҳнат таълими ўқитувчиси Донийёр Қулбоев шогирдларига иш қуролларидан тўғри фойдаланиш кераклигини шунчаки гапириб ўтмайди, балки амалий тарзда ҳам тушунтиради;

бошланғич таълим ишлари илмий мудири, биринчи тоифали муаллима Инобат Ғаниева ўқувчиларининг ҳар бири билан ана шундай жон койитиб ишлайди.

Сураткаш Р. АЛЬБЕКОВ.

• ЭЪЛОН

ТЕАТР САНЪАТИ АСОСЛАРИ

Пуллик олти ойлик тайёрлов курслари Театр ва маданият институтларига кирувчи ёшлар учун

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Амалий машғулотлар катта саҳналарда ва Ўзбекистон телевидениесининг кўрсатувларида қатнашган ҳолда олиб борилади.

Машғулотлар 2 декабрда соат 16 да бошланади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Авиасозлар маданият саройи, 2-қават, 90-хона. Метронинг «Чкалов» бекати.

Телефон: 96-55-81.

• ЭЪЛОН

ТАЛАБГОРЛАР БОРМИ?

Иссиқхоналарда етиштириш учун помидорнинг серҳосил «ГУЛҚАНД» нави кўчатлари

• **СОТИЛАДИ**

Хоҳловчилар қуйидаги манзилга мурожаат қилишлари мумкин: САНИИШ қўрғони, Ипакчи кўчаси, 38/4 уй. Автобуслар: 64, 34, 87, 116., «Ипакчилик» олийгоҳи» бекати; трамвай № 8. «106-мактаб» бекати.

* * *

Совутгичли автомобилни (ГАЗ-33 негизидаги) КамАЗ (тиркагичли, ярим тиркагичли, самосвал) машинасига

АЛМАШТИРАМАН

Мурожаат учун телефон: 55-32-75 (соат 18.00 дан кейин қўнғироқ қилишингиз мумкин).

ТИЛ ҲАФТАЛИГИ ЎТКАЗИЛДИ

Она тилимизга давлат мақоми берилганига ҳам икки йилдан ошди. Шу давр ичида кўпгина ишлар амалга оширилди: турли ташкилотларда ўзбекчалаштириш ишлари йўлга қўйилди, жойларда бошқа миллат вакиллари учун ўзбек тилини ўрганиш ва ўқитиш курслари жорий қилинди, нақлиёт воситасидаги ёзувлар, кўчалар номлари ўзбекча ёзила бошлади, ўзбек тилида қўлланма ва адабиётлар нашр этилди. Шунингдек она тилимиз заҳматкашлари, фан арбоблари, тилшунос олимлар билан меҳнаткашлар, талабалар ўртасида она тилига оид турли мусоҳаба ва суҳбатлар, учрашувлар ўтказилмоқда. Албатта, бу борада нуқсонлар йўқ деб бўлмайди, лекин бу ҳали бошланиши бўлгани учун камчиликлардан холи бўлмаслиги табиий. Шунга қарамай, бу ўзгариш ва амалга оширилаётган ишлар она тилимизнинг жамиятдаги ўрнини, унинг гўзал ва ниҳоятда бой эканлигининг ёрқин далили ҳисобланади.

Тошкент Давлат Дорилфунини филология куллиёти талабалари ўзларининг педагогик амалиётини пойтахтимизнинг ўрта мактабларида ва педбилим юртида ўтказяптилар. Мен Тошкент шаҳридаги педагогика олий билимгоҳида икки йилдан бери амалиёт машғулотидаман ва шуни айтмоқчиманки, тил ҳақидаги қонуннинг амалдаги ижроси қай даражада эканлигини айнан мана шу ерда аниқ ҳис қилдим.

Бу ерда барча расмий иш қоғозлари Давлат тилида олиб борилади. Айниқса, ўзбек тили ва адабиёти ўқитиш бўлимидаги ишлар диққатга сазовордир. Бўлимдаги она тилини улуғловчи ва унинг тил бойликларини кўрсатувчи деворий рўзномалар, халқ мақоллари, ҳикматли сўзлар ёзилган лавҳалар кишининг диққатини ўзига жалб этади. Бундан ташқари турли анжуманлар, тил байрамларини ташкил этувчилар ҳам ана шу бўлимдадир.

Ленин номли педагогика олий билимгоҳида тил ва адабиёт ҳафталиги ўтказилди. Бу йил 16 октябрда ўзбек тилига давлат мақоми берилганининг икки йиллигига ҳамда ўзбек адабий тилининг асосчиси, сўз мулкининг султони Алишер Навоийнинг 550 йиллигига бағишланган «Тилингни авайла — омондир бошинг» мавзуида учрашув ўтказилди. Таниқли тилшунос олимлар ўзларининг тил ҳақидаги фикр-мулоҳазалари билан ўртоқлашдилар. Кечада ТошДД ўзбек филологияси факультети муаллимларидан филология фанлари докторлари, профессорлар Абдуғани Алиев, Миразиз Миртожиев, филология фанлари номзодлари, доцентлар Муҳаммаджон Қодиров, Анортой Йўлдошев ва Мамажон Сиддиқовлар иштирок этдилар.

Учрашувни олий билимгоҳ она тили ўқитувчиси Муаззам Носирова олиб борди. Профессор А. Алиев йиғилганларга она тилимизнинг тарихи, унинг ривожланиш йўллари, буюк мутафаккир Навоийнинг тил равнақига қўшган ҳиссаси, «Муҳокаматул луғатайн» асари ҳақида, Навоийдан кейинги даврлар тили ҳақида маълумот берган бўлса, филология фанлари доктори М. Миртожиев терминология, яъни атамашунослик ҳақида фикр юритиб, ўз мулоҳазаларини билдирди. Шунингдек А. Йўлдошев шева сўзлари ҳақида, баъзи соҳалардаги сўзларни ўзбекчалаштиришда йўл қўйилаётган хатолар ҳақида, доцент М. Қодиров эски ўзбек ёзуви ва унинг келажаги тўғрисида ғоят мазмунли маъруза қилди. Методист-ўқитувчи, филология фанлари номзоди Г. Жаҳонгиров билим юрти талабаларига қимматли маслаҳатлар бериш билан бирга уларни доимо аъло ўқишга, изланишга, келажак авлод тарбиясига ғоят масъулият билан қарашга даъват этди. Маърузалардан сўнг талабалар ўзларини қизиқтирган саволлар, ташвишлантираётган муаммолар, давлат тили ҳақидаги фикр-мулоҳазалари, тилга оид масалалар хусусида тилшунос олимларга мурожаат қилдилар.

С. СУЛАЙМОНОВ,
ТошДД ўзбек филологияси факультети талабаси.

«ВОЛНА» НИМА, БИЛАСИЗМИ?

Агар билмасангиз, хафа бўлманг. «Қорасув» пахта тозалаш заводида «Центрнаучфильм» киностудиясининг режиссёри Виктор Уколов суратга ола бошлаган «Биомайдон» фильмини томоша қилсангиз кифоя, ҳамmasидан бохабар бўласиз. Бу фильм ВАСХНИИЛ профессори А. Четверяков томонидан яратилган «Волна» номли ажойиб ускуна ҳақида ҳикоя қилади. Бу ускуна пахта ва донли экинлар уруғини магнитлаш натижасида ҳосилдорликни ўн фоизгача ошириш имконини беради. Мазкур фильм шу йилнинг декабрь ойида марказий телевидение орқали намойиш этилади.

У. ҲАМИДОВ,
Ўрта Чирчиқ райони.

ХАЛҚАРО ҲАЁТ

● **КУНИ КЕЧА** Жанубий Корея пойтахти — Сеул шаҳрида СССР билан Корея Жумҳурияти ўртасида консуллик муносабатларини ўрнатиш тўғрисидаги ҳужжатга имзо чекилди. Мазкур ҳужжат 1992 йилдан бошлаб ҳар икки мамлакатда консуллик муассасаларини очишни, сафарда бўлган ҳар иккала мамлакат фуқаролари ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш каби масалаларни ўз ичига олади.

● **ПНОМПЕНЬ** ҳукумати валиаҳд Нородом Сианукни расмий равишда давлат бошлиғи деб тан олди. Ташқи ишлар вазири Хор Намхонг баёнот бериб, Нородом Сианук ҳамиша Камбоджа давлатининг мутлақ бошлиғи бўлиб келганлигини таъкидлади. Н. Сианук 1970 йил мартида юз берган ҳарбий давлат тўнтариши оқибатидагина мажбурий равишда ўз лавозимидан четлаштирилган эди.

● **ФИЛИППИНДА** янги жанжал тўлқини кўтарилди. Унинг марказида мамлакат Президенти Корасон Акинонинг қариндош-уруғлари турибди. Ўтказилган терговлар натижасида шу нарса маълум бўлдики, Корасон Акинонинг яқинлари тропик ўрмонларни шафқатсиз равишда кесишда катта фаоллик кўрсатганлар.

● **ИСРОИЛ** мудофаа вазири Моше Аренс шу ой ичида Хитой Халқ жумҳуриятига махфий равишда сафар қилди. Бу сафардан ҳарбий, сиёсий муаммоларни ҳал этиш, шунингдек, Тель-Авив билан Пекин ўртасида ҳарбий ҳамкорлик ўрнатиш, иложи бўлса, дипломатик муносабатларни йўлга қўйиш мақсадлари кутилган эди. Ишончли манбаларга суянган «Вашингтон пост» рўзномаси юқоридаги хабарни тарқатди. Тўрт кун давом этган сафар чоғида, деб таъкидлади рўзнома, Хитой билан Исроил ўртасида яхшиланиб бораётган муносабатларга яна ҳам улкан туртки берилди.

● **МАЪЛУМКИ,** Америка Қўшма Штатларининг Майами шаҳрида Панаманинг собиқ ҳукмдори генерал Норьега устидан суд ўтказилмоқда. Судда гувоҳлик берган кишилардан бирининг айтишича, Панамадан АҚШга 20 тонна кокаинни ўтказиб юборишда кўмак берганлиги учун Норьега 10 миллион доллар пора олган экан.

● **ГЕРМАНИЯНИНГ** Иютерборг ноҳияси ҳудудида Север ҳарбий тайёраси— МИГ-23 ҳалокатга учради. Ўзининг баландлигини зудлик билан йўқотаётган тайёрани учувчилар мўлжалланган майдонгача олиб боришга ҳаракат қилиб кўрдилар. Бироқ, сўнгги сонияларда улар катапульта ёрдамида тайёрани ташлаб кетишга мажбур бўлдилар. Тайёра ёниб кетди. Тахмин қилинишича, ҳалокат сабаби тайёранинг каттароқ қуш билан тўқнашиб кетганлиги бўлиши мумкин. АДН ва ДПА ахборот агентликларининг хабарига қараганда, мазкур тайёрада ҳарбий қуроллар ёхуд хавфли моддалар бўлмаган.

● **ИТАЛИЯ** терговчилари 10 йил давомида энг чалкаш ишни тафтиш қилдилар. Бу иш бир маҳал бутун жаҳонда шов-шув кўтарган «П-2» деб аталган масонлар уюшмасига тааллуқли эди. Ниҳоят текширувларнинг якунлари Италияда эълон қилинди. Мазкур уюшма раҳбарларидан 16 киши жиноий жавобгарликка тортиладиган бўлди. Улар мамлакатда ўнг тўнтариш қилиш учун саъйи-ҳаракат кўрсатишда айбланмоқдалар.

● **КЕНИЯ** африкаликлари Миллий Иттифоқи партияси мамлакатдан 10 нафар чет эл дипломатларини чиқариб юборишни талаб қилди. Уларга мамлакат ички ишларига аралашганлик тўғрисидаги айб қўйилди. Аниқроқ қилиб айтганда, тилга олинган дипломатлар оппозициядаги демократик кучларнинг оммавий митингини ташкил этишда фаол иштирок этганлар. Асосий даъво Америка дипломатларига тушди. Шунингдек, айб қўйилган дипломатлар орасида Германия ҳамда Швеция вакиллари ҳам бор.

● **КОМОР** Оролларидаги ҳукмрон Удзима партияси раҳбарияти мамлакат Президенти Саид Муҳаммад Жавҳарга ишончсизлик билдирдилар. Давлат бошлиғи француз тилида гаплашувчи мамлакатларнинг Парижда ўтказилаётган конференциясида иштирок этаётган пайтда Удзима ўзининг юқоридаги қарорини эълон қилди. Удзима раҳбарияти Саид Муҳаммад Жавҳарни ўзининг сиёсий муҳолифларини таъқиб этишда айбламоқда.

● **ФОРС** кўрфазидаги нефть етказиб берувчи мамлакатлар 90-йиллардаги истиқболни туман орасида кўрмоқдалар. Улар ўзлари билан бемалол беллаша оладиган мамлакат — Россиянинг халқаро майдонга чиқишидан ташвиш билдира бошладилар. Россияда амалга оширилаётган оқилона иқтисодий ислоҳотлар яқин орада хориждаги шерикларни бу соҳага кўплаб жалб этиши мумкин.

Яқинда Бахрайн шаҳрида ўзларининг навбатдаги йиғилишига тўпланган нефть компанияларининг вакиллари бир қанча фикрларни ўртага ташладилар. Мазкур минтақада жаҳондаги нефть захирасининг 65 фоизи бўлишига қарамай, Россия яқин вақт ичида улар учун энг йирик рақобатчи бўлиб қолиши эҳтимолдан узоқ эмас.

● **ЮГОСЛАВИЯДА** давом этаётган фуқаролар урушида тинч аҳоли тобора кўпроқ қурбон этилмоқда. Ҳозиргача етказилган моддий зарар эса 20 миллиард доллар деб баҳоланмоқда. Қочоқларнинг сони кундан-кунга кўпайиб бормоқда. Айни пайтда уларнинг сони 300 минг кишидан ошиб кетди. Суратда: қочоқлар— болалар, қариялар...

ТАНЮГ—ТАСС сурати.

● БИЗНИНГ МУСОҲАБА

Шамсуддинхон БОБОХОНОВ — 1937 йили Тошкент шаҳрида таваллуд топган.

Тошкент Давлат чет тиллар олий билимгоҳида инглиз тили, Қоҳирадаги «Ал-Азҳар» дорилфунунида араб филологияси мутахассисликларини тугатган, филология фанлари номзоди.

Халқаро Ибн Сино ҳамда Совет — Афғон дўстлиги мукофотларининг соҳиби.

Ўзбекистон Халқ Академияси Раёсатининг аъзоси. Ҳозирги кунда Ўзбекистон Фанлар Академияси Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институтида катта илмий ходим бўлиб ишламоқда.

Биз бундан буён рўзнома саҳифаларида ислом дини тарихи, унинг йирик вакиллари, тарбия, ахлоқ-одоб, миллий қадриятларимиз, маънавият муаммолари хусусида Шамсуддинхон Бобохонов каби ва бошқа атоқли билимдон олимлар, бу мавзуларга «тиши ўтадиган» мутахассисларнинг мақолаларини вақти-вақти билан чоп этиб туриш ниятидамиз. Шу муносабат билан дастлабки мусоҳабани Шамсуддинхон БОБОХОНОВ билан ўтказдик.

Шамсуддинхон БОБОХОНОВ: „АЛЛОҲ УМР БЕРСА, РЕЖАЛАР УЛКАН!“

— Сиз диний арбоблар авлодидансиз. Демоқчиманки, марҳум бобонгиз эшон Бобохон ибн Абдулмажидхон ҳамда отангиз Зиёвуддинхон ибн эшон Бобохон ҳазратларини (Аллоҳ уларни раҳмат қилсин!) ёдга олмай туриб, тўғридан-тўғри гап бошласак маъқул бўлмас.

Бобонгизни кўрган-билган кишиларнинг гувоҳлик беришларича, у улуғ зот зиёлилар, хусусан, ижодкорлар билан кўп ва хўб мулоқотда бўлиб, ўзлари ҳам тарих, фалсафа ва барча диний илмлар соҳасининг билимдони бўлган эканлар. Бинобарин у зоти шариф ҳақларидаги ўз таассуротларингизни биз билан баҳам кўрсангиз.

— Тошкентдаги «Ҳастимом» маҳалласи. Бу кўҳна маҳалланинг асли номи «Ҳазрати Имом» бўлиб, у улуғ ватандошимиз, Ислом динининг йирик мутафаккир олимларидан Имом Абу Бакр ал-Қаффол аш-Шоший исмларига мансубдир. У зотнинг Ислом йўлидаги улкан хизматлари ва ёзиб қолдирган кўпдан-кўп диний ва тарбиявий асарларидан мамнун бўлган ҳамюртлари вафотларидан сўнг хотираларини абадийлаштириш мақсадида мақомларига муносиб мақбара қурганлар ва унинг атрофини боғ-бўстонларга айлантириб, Ҳазрати Имом деб атаганлар. Бу жой муқаддас саналиб, унга яқинроқ яшашликни орзу қилган мухлисларининг сони тобора кўпайиб борган. Натижада қабр атрофида катта бир маҳалла пайдо бўлган.

Ўрта асрларга келиб бу маҳаллага кўплаб машҳур уламолар, хусусан сўфийлар тариқатининг йирик намояндаси Баҳоуддин Нақшбандий (1314—1389 й.й.)нинг шогирдларидан Низомиддин Хомуш, унинг шогирди Хўжа Аҳрор Вали ва бошқалар кўчиб келдилар. Ҳазрати Имом маҳалласи ўзининг қорилари, муфассирлари, муҳандислари ва фақиҳлари билан, айниқса, машҳур бўлган. Шу жумладан, каминанинг ота-боболари ҳам Қаффол аш-Шоший мақбараларига яқин жойлашган уйларнинг бирида яшаб ўтганлар.

Бобомиз Эшон Бобохон ибн Абдулмажидхон сўфийлик тариқатига мансуб уламолардан эдилар. У киши Қуръони Карим ва Пайғамбаримиз ҳадисларининг чуқур билимдони бўлганлар. Бу илмларни боболари Аюбхон ибн Юнусхон ва оталари Абдулло ибн Бурхон эшонлардан ўрганганликлари, сўнгра Бухородаги «Мир Араб» мадрасасини тамомлаб, Тошкентдаги «Мўйи Муборак» мадрасасида узоқ вақт дарс берганликлари ва умуман салаф аждодларининг кўпчиликлари диёримизнинг кўзга кўринган, уламоларидан ўтганликлари ҳақида ўзлари ҳикоя қилиб берардилар.

Ўткир фаҳм ва теран ақл соҳиби бўлмиш бу зот умрларининг охиригача Ислом ақидаси, фиқҳ, тафсир, ҳадис, тажвид, наҳв-сарф каби фанлар бўйича илмларини такомиллаштириш ва толиби илмларга етказиш билан машҳур бўлганлар

1943 йили Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари Диний бошқармасини ташкил этиб, умрларининг охири (1957 й.)гача унга раислик ва муфтийлик қилганлар. Шу даврнинг ичида жуда кўп иқтидорли ва малакали диний ходимлар тайёрланди, Бухоро ва Тошкентда диний мактаблар очилди, чет давлатлардаги мусулмон биродарлар билан ўзаро алоқа ўрнатишдек қатор хайрли ишлар рўёбга чиқа бошлади. Уларнинг таваллудларига бу йил 130 йил тўлди. Марҳум бобомизнинг барча яхши амалларини Аллоҳи Таоло ўзларига ҳамроҳ қилсин!

— Марҳум муфтий Зиёвуддинхон ибн Эшон Бобохон тўғриларида гап кетганда одамлар: «У зот тинчликни равнақ топтириш, диний ақидаларидан қатъий назар, халқлар ўртасида ўзаро биродарликни мустаҳкамлаш ишларига кўп меҳнат сарф этган жамоат арбоби ҳам эдилар» деб алоҳида таъкидлашади. У кишининг Марокаш қироли Ҳасан II, Иордания қироли Ҳусайн, Саудия Арабистони подшоси Файсал, Сурия президенти Ҳофиз Асад каби кўплаб ислом давлат раҳбарлари билан яқин муносабатда бўлганликлари ҳам бунга далилдир. Айниқса, Бирлашган Араб жумҳуриятининг президенти Жамол Абдул Носир ва Индонезия президенти Аҳмад Сукарно жанобларининг Тошкентга ташрифи ва муфтий Зиёвуддинхоннинг улар билан учрашувлари халқ орасида ҳали-ҳануз достон. Шу билан бирга у кишининг Арабу Ажам мамлакатларида ҳурматлари баланд эди. Бундан кўриниб турибдики, волиди меҳрибонингизнинг кўп вақтлари жамоат ишлари, турли сафарлар билан банд бўлган. Лекин оила фаровонлиги, фарзандлар тарбиясида отанинг ўрни алоҳида. Бу борада у киши қандай эдилар!

— Дарҳақиқат, волиди муҳтарамимиз муфтий Зиёвуддинхон ибн Эшон Бобохон давримизнинг улуғ инсонларидан эдиларки, у киши билан учрашиш, турли мавзулардаги алангалик нутқларини эшитиш шарафига муяссар бўлганлар хотираларида ушбу мулоқотдан ўчмас ва ёрқин из қолдира билар эдилар.

У зот диний идора ташкил этишда бобомиз билан бирга фаол қатнашиб, бутун умрлари давомида дин, мусулмонлар ва халқимиз хизматида бўлганлар, жуда кўп халқаро ислом ва динлараро анжуманларнинг ташкилотчиси, оташин нутқлари билан фаол қатнашчиси ва бу анжуманларнинг ғояларини кенг оммага ёювчи тарғиботчиси, ватанимиз мусулмонларининг сафларини жипслаштирган ҳолда тинчлик ва ижтимоий тараққиёт учун курашувчи ватанпарвар инсонларнинг пешволаридан эдилар.

Албатта, биринчи галда муфтий Зиёвуддинхон замонамизнинг таниқли диний арбоби бўлиб, балки Аллоҳ Таоло инъом этган мана шу сифатлари у кишининг кўп қиррали фаолиятларини такомиллаштиришдаги муҳим ва асосий сабаб бўлган бўлса, ажаб эрмас Ўзларининг ёрқин ва ибратли ҳаётларини Қуръони Каримнинг қуйидаги даъватига батамом бағишлагандилар десак, муболаға қилган бўлмаймиз: **Эй, одамлар! Биз сизларни эркак ва аёлдан пайдо қилдик ва халқлар, қабилалар этиб яратдикким, сизлар бир-бирларингизни танингизлар (ва ўзаро яхши муносабатда бўлингизлар) деб! (Ҳужурот сураси, 13-оят).**

Бола-чақа, аҳли аёл, қариндош-уруғ, ёру биродарлар билан мулоқотда эса жаноби Пайғамбаримизнинг ушбу ҳадисларини доимо ёдда сақлаб иш тутар эдилар: **«Бу дунёда яхшилик қилган кишилар охиратда яхшиликка эришадилар ва шариатда ёмонлик деб саналган ишларни қилувчилар охиратда ёмонликка дучор бўладилар».**

Мазкур ҳадиснинг иккинчи маъноси шундайки, бу дунёда кишиларга манфаати теккан одамнинг у дунёда ҳам манфаати тегади, чунки манфаати теккани учун Аллоҳ таоло унга савоб берадиким, ўша савоби туфайли гуноҳкор кишиларни шафоат қилишга йўл очилади. Демак, бу дунёда яхшилик қилгани каби у дунёда ҳам яхшилик қилган бўлади.

Волидимиз бутун умрлари давомида китоб йиққанлар ва уларни кўплаб мутолаа қилиш билан илмга бўлган чанқоқликларини қондириш ҳаракатида бўлганлар. Араб тилида ёзилган нодир асарларни ўзбек ва рус тилларига таржима қилиш ишларига жиддий қараганлар. Абу Али ибн Синонинг «Гигиена ҳақида рисола»сининг ўзбек ва рус тилларга қилинган таржимаси волидимизнинг бу борадаги фаолиятларидан бир кўринишдир.

Волиди муҳтарамимиз фаолиятларининг кўпчиликка пинҳон қирралари ҳам бўлган. У ҳам бўлса, шеъриятга қизиқишлари, эҳтирослари: дунёвий ишлардан бўшаган нодир дақиқаларда дарҳол қўлларига қалам олар ва Футуҳий тахаллуси билан ўткир дидли, чуқур фалсафий фикрларни қамраб олган рубоий ва ғазаллар битар эдилар...

— Зиёвуддинхон ибн эшон Бобохон (алайҳир-раҳма) машҳур Алихонтўра, Олимхонтўра, Исмоил маҳсумни жуда яхши билардилар. Бу зотлар ҳақида тўлиқроқ маълумот олмоқ учун кимларга мурожаат қилишимиз мумкин!

— Юқорида номлари зикр қилинган улуғ зотлар билан волиди муҳтарамимиз дарҳақиқат жуда яқин муносабатда бўлганлар. Айниқса, Олимхонтўра ҳамда Исмоил маҳсум акалар билан диний идора ташкил топган пайтларда бирга ишлаганлар, мусулмонлар орасидаги кўп низоли масалаларни биргалашиб ҳал этганлар. Ўрта Осиё ва Қозоғистондек катта минтақадаги миллионлаб мусулмонларнинг сафларини бирлаштиришда фаол иштирок қилганлар. Олимхонтўра диний идоранинг Қирғизистон бўйича вакили — қозиси эдилар, Исмоил маҳсум ака эса аввалига диний идора ҳайъатига аъзо, кейинчалик ва умрларининг охиригача диний идора раиси муовини вазифасини камокон адо этганлар. Албатта, Алихонтўра ва у кишининг укалари Олимхонтўра ҳақларида бизга нисбатан кўпроқ маълумотни олдинига волидимизга, кейинчалик эса бизга диний идорада ноиблик вазифасини ҳусни ният билан адо этган ва ҳозирда тақаудга (пенсияга) чиққан Юсуфхон ака Шокировдан олинса, мақсадга мувофиқроқ бўлади, деб ўйлайман. Чунки у киши Олимхонтўранинг бош фарзандлари ва Алихонтўранинг жиянларидир.

— Сиз хорижий юртларда ҳам таълим олгансиз. У мамлакатлардаги таълим-тарбия соҳалари нимаси билан ибратлидир ва ҳозирги миллий уйғониш давримизда улардан нималарни ўрганиб, ўзимизда татбиқ қилса арзийди!

— Албатта, хорижга қилинган кўплаб сафарларимиз асносида иложи борича у ерлардаги таълим-тарбия масалалари билан қизиқар эдик. Бу борада бизгача ҳам жуда кўп айтилди, ёзилди. Шу сабабдан ҳам мен хорижликларнинг ўзлари билдирган бир фикрни жавоб тариқасида келтирсам деган дим.

Яқин биродаримиз Саудия Арабистонидан келган муҳтарам меҳмонларни уйларига таклиф этгандилар ва шу муносабат билан мен ҳам иштирок қилдим. Меҳмонлар гуруҳининг бошлиғи Сафохон тўрамга йирик олимларимиздан бири Саудия Арабистонидаги таълим-тарбия ишлари ҳақида гапириб беришни илтимос қилди. Сафохон тўрам шундай жавоб қилдилар:

«Она юртга бу иккинчи зиёратим, Бундан жуда мамнунман. Аммо ёшлар тарбиясига эътибор сустлигидан ранжидим. Сезишимча, бу ерда ўқув юртларига асосан таниш-билиш ва пора воситасида кириш мумкин экан. Энди ўзингиз ўйланг, шундай йўл билан ўқишга кирган талабанинг унга қўйилган баҳо қандай эканидан қатъий назар, билим даражаси ўз лаёқатига яраша паст бўлиши табиий. Шундай экан, у кейинчалик қаерда ишламасин, билими баробарида ишининг ҳам сифати кўринмайди.

Саудия Арабистонида эса ота-оналар ўз фарзандларини, албатта, ўқишга кирсинлар деб мажбур қилмайдилар. Боланинг ўзи қизиқсагина, ўқиши мумкин. У ерда билим даражасини белгилашда 100 баллик кўрсаткичга амал қилинади. У кимнинг фарзанди эканидан қатъий назар на расмий, на норасмий ҳеч қандай имтиёз берилмайди. Баҳо қўйиш масаласини эса компьютерлар ҳал қилади. Тўқсондан ортиқ балл олганларга ҳукумат барча шароитларни яратиб беради ва дунёнинг хоҳлаган ерида таълим олиш имкони бўлади. Ҳар бир толиби илм учун у қайси мамлакатда ўқиш истагини билдирса, жорий ҳисоб очилиб, ҳукумат маблағидан 100 минг доллар ўтказилади. Ўқишни тугатиб қайтгач, ўз соҳаси бўйича алоҳида корхона очиши ҳам мумкин. Масалан, у тиббиёт мутахассислигидан бирортасини эгаллаган бўлса, муолажагоҳ ташкил қилишига имкон бўлади ва давлат томонидан унга бино қуриб берилади. 25 йил давомида ўша табиб шу бинога кетган ҳаражатнинг фақат ярмини тўлай олса, бино унинг шахсий мулки бўлиб қолади. Қолган қарзларини давлат кечиб юборади. Чунки ҳукумат ўз фуқаросининг ҳақиқий илмли мутахассис бўлишидан ўта манфаатдор»...

— Маълумки, кўплаб қўлёзмаларимиз Оврупо мамлакатларига олиб кетилган. Фарангистон, Буюк Британия, Америқо, Олмония музейларидаги бизнинг аждодларимиз битиклари ўша мамлакатларга жуда катта маънавий ҳамда моддий фойда келтираётганлиги сир эмас. Бироқ нима бўлганда ҳам улар бизнинг аждодларимиздан қолган мерос.

Айтинг-чи, олиб кетилган қўлёзмаларни қайтариш учун бирорта ҳаракатлардан хабарингиз борми!

— Ҳақиқатан баъзи олимларимиз хорижий мамлакатларга бориб, маданиятимиз тарихига оид айрим қўлёзма асарларининг нусхаларини олиб келишга муваффақ бўлганлар. Масалан, филология фанлари доктори, профессор Ҳамид Сулаймонов Франция, Англия ва Ҳиндистон мамлакатларининг турли кутубхоналарида бўлиб, ҳазрат Алишер Навоий асарларининг мўътабар нусхалари ва дунёда ягона қўлёзма — буюк ўзбек шоири Ҳофиз Хоразмий асарлари нусхалари билан маданиятимиз хазинасини бойитдилар. Шунингдек Ўзбекистон Фанлар академияси Шарқшунослик институти илмий ходимлари буюк алломалар Абу Райҳон Беруний, Абу Али ибн Сино асарларини таржима қилишда ҳам хорижий давлатлар кутубхонларидаги нусхаларни олдилар ва уларни муқояса қилдилар. Яна қатор олимларимиз ўзларининг илмий тадқиқот ишларини амалга оширишда чет эллардаги нусхалардан фойдаланганлар. Фикримизча, бу қилинаётган ишлар ҳали етарли даражада эмас. Бизда йўқ асарларнинг хорижда сақланаётган нусхаларидан микрофильм кўчириш учун маблағ ажратилса ва уни олиш йўлга қўйилса, айни муддао бўлар эди.

— Бобонгиз ва отангизга хос хислатлардан тинчликни сақлаш, ўзаро ҳамжиҳатлик ишларидаги жонкуярлик Сизда ҳам бор.

Билишимча, турли хайрия жамғармалари, маданий-ижодий уюшмалар, хориждаги ватандошлар билан алоқалар жамиятига аъзо эдингиз. Ҳозирги кунда бу борадаги фаолиятларингиз қандай!

— Дарҳақиқат, бутун Жаҳон Тинчлик Кенгаши, Совет Тинчлик қўмитаси, Осиё ва Африка халқлари билан бирдамлик Совет қўмитаси, Масжидлар иши бўйича Маккадаги Жаҳон Олий Кенгаши, Покистондаги Бутун Дунё Ислом Конгресси каби бир қатор дунё ва Иттифоқ миқёсидаги ташкилотларнинг баъзиларида ҳайъат, айримларида оддий аъзо эканлигим сақланиб қолган. Уларнинг барча йирик йиғинларида иштирок этиб келаман. Масалан, шу йил июль ойида Иордания Қироллик Академиясининг ҳақиқий аъзоси сифатида унинг VIII конференциясида иштирок этдим ва қирол Хусайн ҳамда мамлакатнинг кўзга кўринган арбоблари билан суҳбатларда бўлдим.

Шу кунларда Осиё ва Африка халқлари билан бирдамлик Совет қўмитасининг Раёсат йиғилишида ҳам қатнашаман.

— Ҳозирги кунда амалга ошираётган ишларингиз ва келгусидаги режаларингиз ҳақида ҳам сўзлаб берсангиз.

— Ҳозирги кунда илмгоҳимизда араб тилидаги қўлёзмаларнинг тартибини тузаяпмиз. Шу ишни ниҳоясига етказмоқдаман. Кўпчилик фойдалансин учун «Мусулмонлик асослари» китобини тайёрладим. Бу китоб 50 минг нусхада чоп этилади ва бепул (текинга) тарқатилади.

Улуғ муҳаддисларимизнинг таржимаи ҳоллари ва илмий фаолиятларига доир мақолалар, китоблар ёзиш ниятим бор. Режалар улкан, Аллоҳ сиҳат-саломатлик, умр берса, ҳали қиладиган ишларимиз кўп...

— Шамсуддинхон ака, ниятларингиз амалга ошишига биз ҳам тилакдошмиз. Худо хоҳласа, биз ҳам «Мусулмонлик асослари» китобингиз нашрдан чиққач, Сиз билан яна бир учрашишни ният қилдик. Ҳозир эса мароқли суҳбатингиз учун муҳарриритимиз ҳамда муштарийларимиз номидан ташаккур билдираман.

— Раҳмат!..

Суҳбатдош Дилмурод САИДОВ.

СУРАТЛАРДА:

● Бирлашган Араб Жумҳурияти Президенти Жамол Абдул Носирнинг 1957 йили Тошкентга ташрифи муносабати билан Алишер Навоий номли катта театр биносидаги йиғин. Минбарда муфтий Зиёвуддинхон ибн Эшон Бобохон, (ўнгдан биринчи Жамол Абдул Носир).

● 1991 йил июль ойи. Шамсуддинхон Бобохонов Иордания қироли Ҳусайн ибн Таллол қабулида. Қирол ёнида Қироллик Академиясининг Президенти, мамлакат олий таълим вазири доктор Носириддин Асад.

● Шамсуддинхон Бобохонов ёзган ва нашрга тайёрлаган китоблар.

● *Билиб қўйган яхши*

АРАБ ЁЗУВИ ҲАҚИДА

Биз эски ўзбек (араб) имлоси ҳақида кўп гапирамиз ва айни чоғда мазкур имло ҳаётимизга қайтадан кириб келмоқда. Хўш, ҳозирги, биз ўрганаётган араб ёзуви қандай юзага келган? Қуйидаги ахборотномада шу ҳақда фикр юритилади.

(Ахборотнома Ўзбекистон Фанлар дорилҳикмаси Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик илмгоҳи томонидан тайёрланган «Шарқшунослик» тўпламининг биринчи сонидан қисқартириб олинди).

АРАБ ёзувининг ҳам ўзига хос тарихи бор. Бу ёзув исломдан аввалги даврда дунёга келган. Бу мавзу тарихига бағишлаб ёзилган араб тилидаги қўлёзма рисола диққатга сазовор. Лекин ушбу рисолани ким ёзганлиги ҳозирча ноаниқ. Рисола «Фи-л-китоба ва-ал-ақлом» («Ёзув ва қаламлар ҳақида») деб номланган. Бунда «ақлом» — қаламлар дейилишидан мурод хат ёзиш турлари ҳақида фикр юритилмоқчи бўлинган. Муаллиф араб ёзувининг тарихи ва унинг халқ ўртасида машҳур бўлган турлари ҳақида фикр юритади.

Қўлёзма настаълиқ усулида ёзилган бўлиб, сўзлар баъзан сулсда битилган. Аниқланишича, рисола 924 ҳижрий йили (милодий 1317) Туркиянинг Одерна шаҳрида ёзилган. Тарихчиларнинг фикр юритишича, дейилади араб ёзувига бағишланган бу рисолада, энг аввал ҲИМЯРИЙ деган араб ёзуви пайдо бўлган. Бу ёзувни бир қанча вақт Яман аҳли ҳамда унинг исломдан олдин араблашган подшоҳлари ишлатишган. Сўнгра бу ёзув Куфага кўчди. Уни Мурод ибн Мурра деган киши Куфада тарқатган эди. Шу тариқа бу хат шу ерда шаклланди ва Куфага нисбат берилиб, «КУФА ХАТИ» деб ишлатила бошланди. Натижада шу ном билан машҳур бўлиб, одамлар бу хатни ўрганиб, истеъмолда қўллайдиган бўлдилар.

Рисолада Куфий ёзуви то Уммавийлар салтанати (41—132) 661—750 й.й.) давригача ишлатилгани ҳақида фикр юритилади. Бу даврда ўша хат билан ёзиш йўлга қўйилди ҳамда улар «қадимги Куфий хати» деб номланди. Шу тариқа бу хат ўзгармай ишлатилиб, адабиётда «Усмон қуръони» хати деб ҳам машҳур бўлди. Аббосий давлатининг (132—749) 656—1258 й.й.) иккинчи юз йиллигида ҳам ундан фойдаланилган. Буни эгаллаш ҳам одамларга қийин бўлмади. Сўнгра (IX аср) ҳижрийнинг иккинчи юз йиллиги охирларида эски куфий хати билан ҳозирги араб хати ўртасида бир хат пайдо бўлди. Бундан сўнг дейилади, қўлёзмада, вазир Абу Али Муҳаммад ибн Муқла (886—941) таъсирида аста-секин Куфий хати ҳам ўзгара бошлади. Охир оқибатда ёзиш анча қийин бўлган ўша куфий хатидан кечилиб, ҳозирги даврда ишлатиладиган араб ёзувига ўтилган.

О. ИМОМХЎЖАЕВА.

Атоқли санъаткор Наби РАҲИМОВ—80 ёшда

ЯГОдан УРГАНЖИгача...

БУ КЎҲНА ОЛАМДА АЙЛАГИЛ БУНЁД
БИР НАРСАКИ, ХАЛҚИНГ ЭТСИН СЕНИ ЁД.

Ҳусрав ДЕҲЛАВИЙ.

ТАНИҚЛИ санъаткор Наби Раҳимов бу йил 80 ёшга тўлдилар. Кадрлар бўлимидан жой олган «Шахсий варақа»сида у кишининг таржимаи ҳоли қуйидагича изоҳланади: «1911 йили Қўқон шаҳрида ҳунарманд оиласида туғилган. Ўзбек. Маълумоти — ўртача. Касби — актёр. 1928 йилдан Ҳамза номли ўзбек давлат академик драма театрида ишлаб келмоқда. СССР халқ артисти, СССР ҳамда Ҳамза номидаги Ўзбекистон Республикаси Давлат мукофотининг соҳиби. Ленин ордени ва бошқа орден, медаллар билан тақдирланган. Улуғ Ватан уруши қатнашчиси. Уйланган, хотини, ўғли ва набиралари бор...»

АФСУСКИ «Шахсий варақа» Наби ака ҳақида шундан ортиқ маълумотларни бера олмайди. Миллий театримизнинг йирик намояндаси, ўзбек профессионал актёрлик мактабининг асосчиларидан бири бўлмиш улкан санъаткорнинг бутун бошли ҳаёт йўли атиги бир неча қисқа сатрларда эътироф этилади. Ваҳоланки Наби Раҳимовнинг 65 йиллик мазмундор ва фахрли, айни пайтда зиддиятларга бой, машаққатли ҳаёт йўли, серқирра ижодий фаолияти имкони борича кенгроқ, мукаммалроқ ва ёрқинроқ изоҳлашга муносибдир.

Наби Раҳимов — Ҳамза номидаги театрнинг иккинчи бўғин актёрларига мансуб. У ўзининг табиий иқтидори ва меҳнати билан театрнинг биринчи бўғин санъаткорлари сафига сингиб кетди, улар билан биргаликда янги ўзбек актёрлик мактабининг юзага келиши ва ривожланишига катта ҳисса қўшди. Бугунги кунда санъаткорнинг ёрқин, серқирра ижоди ўзбек актёрлик санъатининг табиати, босиб ўтган йўли ва истиқболини белгилашда муҳим аҳамиятга эгадир.

Наби Раҳимов ижодий мундарижасининг бойлиги ва имкониятларининг кенглиги билан ажралиб туради. Унинг ҳисобида шу кунга қадар театр, кино, ойнаи жаҳонда ижро этилган 200 га яқин роллари борки, уларнинг ҳар бири бир олам. Актёр яратган образлар силсиласини кўздан кечириб, унинг ижоди ҳеч қандай қолип ва йўналишларга сиғмаслигига иқрор бўламиз. Ушбу ижод профессионал драма театри санъатида мавжуд бўлган барча жанр бўёқларини ўзлаштирган ҳолда даврма-давр такомиллашиб, ўзига хос ижро услубини яратдики, уни ўрганиш ҳар бир ёш актёр учун самарали ижодий сабоқ бўлиши мумкин. Айниқса, анъанавий халқ томоша санъатига бўлган астойдил ихлоси унинг ижодига чинакам файз бағишлаган. Санъаткор табиатига хос бўлган синчковлик, ҳозиржавоблик, ўткир сўзлилик, юмор ва бадиҳага чапдастлик у яратган қаҳрамонларнинг табиий ва халқчил бўлиб гавдаланишида асосий омиллардан бўлди. Бу хусусият унга барча жанр ва мавзуларда бирдай эркин ижод қила олиш имкониятини берди. Гоҳ кулгили, гоҳ қайғули, гоҳ исёнкор, гоҳ ғаразгўй характерларни ижро этиш жараёнида Наби Раҳимов ижодида жанрлар доираси тобора кенгайиб борди. Бу жараён машқлар, изланиш ва тажрибалар заминида босқичма-босқич такомиллашиб, актёр индивидуал услубининг етилишига, қирраларининг мўл ва сержилва бўлишига замин ҳозирлади.

Наби Раҳимов ижро услубининг бизга маълум хусусиятларидан бири — унинг ҳазил ва ҳажвга мойиллигидир. Сабаби у ўсиб-унган Фарғона водийсида кенг ривожланган анъанавий қизиқчилик ва масхарабозлик санъати, аскиячилар гурунги, халқ томошалари бўлажак актёрга ўз таъсирини ўтказмасдан қолмаган. Айниқса, болалик йилларида Қўқонда Муҳиддин Қориёқубов раҳбарлигидаги мусиқий театр томошалари уни бутунлай сеҳрлаган. Ҳар гал бу томошалардан тўлқинланиб қайтаркан, ўзининг чор девор саҳнига тортилган парда ортидаги қўлбола «саҳна»сига ошиқарди. Қайта-қайта кўрган спектаклларидан ёд бўлиб кетган монологлар, қўшиқ ва лапарлардан айтиб, атрофига томошабин тўпларди. Худди шу парда ортида Наби Раҳимов ўзи сезмаган ҳолда «бир актёр театри» жанрини «яратади». Томошабинга ёқиш, уни ўзига ром қилиш учун турли кулгили латифалар тўқийди, қўшиқ айтади, ҳатто рақсга тушади. Унинг томошалари одамларга ёқарди, латифа, аскиялари қаҳ-қаҳ уриб кулишга мажбур қиларди. Шу тариқа унинг табиатида кулги уйғотиш, бадиҳа қила олиш қобилияти куртак очди ва бу хусусият актёрнинг бир умрлик йўлдошига айланди. Шунинг учун ҳам Наби Раҳимовнинг профессионал театрдаги бошланғич ижодида юмор ва ўйноқи сўз оҳангига алоҳида урғу бериш ҳоллари яққол кўзга ташланади.

Вақт ўтган сари актёр репертуари кенгайиб, салмоғи ортиб борди. У 30-йилларда турли жанр ва мавзулардаги миллий ва таржима асарларда ҳар хил ролларни ўйнайди. Ушбу образлар энг аввало ўзининг ўткир характерлилиги, юқори темпераменти, ҳаракатларининг аниқ ва кескинлиги билан ажралиб туради. Шу тариқа Наби Раҳимов санъатининг алоҳида белгилари кўрина бошлайди. Актёр саҳна санъатининг янги-янги воситаларини ўрганишга астойдил интилди. Ўз қаҳрамонининг ташқи қиёфасини енгил воситаларда, юмор ва бадиҳага бой комик лавҳаларда моҳирона чизади. Бироқ образнинг руҳий қиёфасига чинакам жон киритишга ҳали қурби етмайди. Ёш актёр чинакам руҳий ҳолатларни фақат бадиҳа орқалигина юзага чиқариш мумкин эмаслигини кейинчалик тушуниб етади. Бу соҳада ўзбек саҳнасининг дарғалари Маннон Уйғур, Етим Бобожонов, Шариф Қаюмов, Аброр Ҳидоятовлар унга раҳнамо бўладилар. Ижодий тажрибаси ортган сари актёр ижросида руҳий ва жисмоний хатти-ҳаракатлар уйғунлиги сезила бошлайди. Айниқса, саҳна нутқи маданиятини ўзлаштириш борасидаги изланишлари самарали натижалар беради. Энг муҳими эринмай, ҳар бир сўзнинг моҳиятини англаш актёрни ўзи яратаётган қаҳрамоннинг ички олами сари чуқурроқ етаклади. Натижада унинг ижроси ортиқча ҳаракатлардан аста-секин ҳоли бўла бошлади. Образ моҳиятини тўғри таҳлил қилиш ва унинг руҳий оламига чуқурроқ кириш билан Наби Раҳимов ижодида кечинма санъатининг алоҳида белгиси — томошабинга психологик таъсир ўтказиш хусусияти кўринади.

40—50-йилларда санъаткорнинг маҳорати юксалди, турли жанрлардаги ролларининг ҳисоби янада кенгайди. Айниқса, у ижро этган Яго («Отелло») образи унинг ижросида нафақат сатирик, балки кучли руҳий драматик кечинмалар намунаси ҳамдир. Шу жиҳатдан Яго—Наби Раҳимов романтик эҳтирослар билан тўлиб-тошган ҳазин спектаклнинг чуқур ижтимоий психологик йўналишини елкасига кўтариб чиқди ва актёр ижодий фаолиятида энг яхши психологик образлар қаторидан ўрин эгаллади.

Хлестаков—Наби Раҳимов яратган сатирик қаҳрамонларнинг энг машҳурларидан биридир. Ушбу образни яратишда актёр биргина Хлестаков устидан кулмайди, балки Гоголь сатирасининг чинакам қаҳрамонлари бўлмиш бир ғала ишёқмас, олифта ва порахўр киборлар тўдасини аёвсиз фош қилади. Ана шундай хусусият, яъни баъзи шахсларда учраб турадиган айрим нуқсонларни ўткир сатира ҳамда нозик психологик шаъма ва қочиримлар орқали танқид қилиш ҳолатлари актёрнинг деярли барча комик қаҳрамонларининг яратилишида муҳим омиллардан ҳисобланади. Хусусан, Етов («Муҳаббат», Туйғун), Қўзиев билан Марасул («Шоҳи сўзана», «Оғриқ тишлар», Абдулла Қаҳҳор), Бўрибой Бозорбоев («Тоға ва жиянлар», Р. Бобожон), Бобо Кайфий («Мирзо Улуғбек», М. Шайхзода) сингари образлар Н. Раҳимовнинг мароқ билан ижро этган комик қаҳрамонларидандир. Шу билан бирга актёрнинг репертуар доираси тобора кенгайиб, образлар хилма-хиллиги ортган сари унинг ижодида кўп жанрлилик яна ҳам мустаҳкамлана борди. Натижада «комик актёр» деган тушунча санъаткор фаолиятини белгилашда ўз-ўзидан мутлақо торлик қилиб қолди. Ҳаётий тажрибаси ортиб, образ яратиш маҳорати такомиллашиб борган сари актёр репертуарининг энг сара намуналари жиддий тус ола бошлайди. Санъаткор ижодида янги хусусиятлар ҳосил бўлади. Бу ўзгаришлар энг аввало Наби Раҳимов ижро услубини драматик бўёқлар билан янада бойитди, унинг психологик йўналишини мустаҳкамлади.

Мазкур ҳолат кетма-кет ижро этилган «Қутлуғ қон» ҳамда «Қирол Лир» спектаклларидаги Шокир ота ҳамда герцог Олбени образларида яққол кўзга ташланади. Миллий негизда вазминлик билан талқин этилган нуроний Шокир ота образи билан бир даврда ёнма-ён, кескин саҳна ҳаракатларида улуғворлик билан ижро этилган Олбени образининг юзага келиши санъаткор истеъдодининг кўлами кенглигидан, имкониятларининг юқорилигидан далолат беради. Ушбу образ Н. Раҳимов ижодида психологик йўналишни давом эттирди. Худди шу образ учун актёр Ҳамза номидаги жумҳурият давлат мукофотига сазовор бўлди.

60-йиллар Наби Раҳимовнинг айни кучга тўлган, мураккаб образлар яратишга қодир етуклик даврига тўғри келди. Афсуски театрда унинг имкониятларига яраша ижод қилиш шароити туғилмади. Ана шундай вазият Наби Раҳимовни кино санъатига етаклаб келди. Саҳнада тўла-тўкис очилмай қолган имкониятлари экранда очилди. Ва Наби Раҳимов ўзбек кино санъатининг оқсоқолига айланди. Кино актёр маҳоратининг янги қирраларини кашф қилди. Унга ўз қаҳрамонларини йирик нуқтаи назарда, яна ҳам жозибали ва халқчил талқин этиш имконини берди. Актёр кинода шу кунга қадар жуда кўп ҳар хил характердаги образларни яратди ва яратиб келмоқда. Наби ака шу кунларда ҳам суратга олинаётган янги фильмда банд. «41-йил олмалари» фильмидаги боғбон чол образи актёр ижодида алоҳида аҳамият касб этади. Ушбу образ ҳам Н. Раҳимов яратган мукаммал психологик образлар сирасига киради.

Наби Раҳимов 60-йилларда ўзининг кўп йиллик бой тажрибасини сарҳисоб ва таҳлил қилиши ҳамда изчил йўналишга солиб олиши учун етарли имкониятларга эга бўлди. Шунгача актёр турли жанрларда характер яратиш ва қиёфа чизишнинг талайгина техник ва психологик усулларини ўзлаштириб олган эди. Эндиликда муқаррар тажрибани тартибга солиш, уни замон руҳи, томошабин эҳтиёжига қараб йўналтириш, такомилига етказиш зарурати ҳар қачонгидан ҳам пишиб етилганди. Ижрода ортиқча хатти-ҳаракатлардан йироқлашиш, образни бир томонлама бўрттириш майлидан воз кечиш хусусиятлари ана шу даврга хосдир. Энг муҳими актёр ўзи яратаётган персонажларнинг ички дунёсини, маънавий фазилатларини, феъл-атворини ҳар томонлама чуқур ўрганишга, идрок қилишга одатланди. Унинг ижроси тобора мантиқли ва бежирим бўлиб бораётганлиги кўзга яққол ташланади. Шу тарзда унинг ижодида руҳий ва жисмоний хатти-ҳаракатлар мутаносиблиги равон йўлга тушиб олди.

70—80-йилларда актёр ижро услубидаги изчил хатти-ҳаракатлар йўналиши тобора сиполашиб, руҳий вазминлик, фалсафий теранлик билан суғорилган яхлит психологик ҳолатларга айланди. Хусусан, Урганжи («Инқилоб тонги», К. Яшин), Саид Каримов («Комиссия», Ў. Умарбеков), Ота («Ғариблар, А. Дельмар) ҳамда Саъдиев («Ўн учинчи раис», О. Абдуллин) сингари образлар шу тарзда яратилгандир. Санъаткор ушбу қаҳрамонларни кўп йиллар ардоқлаб ижро этди, бойитди, такомилига етказди. Айниқса, Қушбеги Урганжи образи ҳақида фикр билдирган барча мутахассислар Наби Раҳимов ижросини ҳақли равишда бирдай юқори баҳолаганлар. Худди шу образ учун санъаткорга СССР Давлат мукофотининг берилиши эътиборга лойиқдир. Актёр бу қаҳрамонни яхлит, бўрттирма драматик ҳолатларда яратади, унинг ижроси аввало ижтимоий ўткирлиги, миллий ўзига хослиги, руҳан жўшқин, жисман сокинлиги билан чуқур психологик талқинга эга.

Доимий изланувчанлиги, кузатувчанлиги ва ўз устида тинимсиз ишлаши туфайли санъаткор замонавий саҳна санъатининг янги мазмундаги фалсафий, рамзий ва шартли воситаларини ҳам мукаммал ўзлаштириб олди. Шу тарзда унинг образ яратиш хусусидаги қарашлари ҳам ҳаёт билан ҳамнафас, янги тушунчалар билан бойиб борди. Шунга мувофиқ актёр ўзи яратаётган қаҳрамонининг зиддиятли, мураккаб аҳволи-руҳиясини ифода этишнинг замонавий йўлларини излади. Хусусан, Саид Каримов («Комиссия») образи шу услубда яратилгандир. Саид Каримов образи томошабинни бефарқ қолдирмайди, қаҳрамонга нисбатан гоҳ ҳурмат, гоҳ таажжуб, баъзан нафрат туйғуларини ҳам уйғотади. Актёр ўз қаҳрамонини томошабин кўз ўнгида ҳар томонлама жиддий кўрикдан ўтказади, у билан бирга яшайди, хаёл суради, изтироб чекади.

«Ғариблар» спектаклидаги Ота образи эса қадрият, меҳр-оқибат туйғуларини тарғиб қилади. Ота—Н. Раҳимов ўзининг аянчли қисматини, дардини, руҳий аламларини ошкора баён этишдан истиҳола қилади, буни яширишга, ўзини тетик ва ҳатто қувноқ кўрсатишга интилади. Лекин бу «қувноқлик» замирида чуқур дилгирлик, ўкинч ва изтироб тўлғоғи яширинлиги сезилиб туради. Баъзан саҳнанинг бир чеккасида қотиб тургунча оғир сукутга чўмади. Унинг бу сукутида беоқибат фарзандларига бўлган киноя ҳам, ўзининг ожизлиги, ҳаракатларининг самарасизлигидан ва ниҳоят қариб қолганидан ўкиниш, изза бўлиш туйғулари ҳам акс этади. Бундай лаҳзаларни актёр ўткир психологик ҳолатларда, чуқур драматизм билан ифода этади. Баъзан эса юрагини бўшатгиси, ўзини оғир хаёллардан чалғитгиси, шўхлик қилгиси келади. Бироқ унинг хатти-ҳаракатлари қанчалик шўх ва беғам бўлиб кўринмасин, Отанинг алами, ғам-ғуссаси, бахтсизлиги шундоққина бўртиб туради.

Мағрурлик, инсон қадрини баланд тутиш — Наби Раҳимов санъатининг ўқ томиридир. Бу хусусият, айниқса, «Ўн учинчи раис» спектаклидаги Саъдиев образида юқори даражада намоён бўлади. Саъдиев—Н. Раҳимов атиги бир неча дақиқагина сўзлайди, холос. Бироқ, бу дақиқаларда унинг дарди-алами, қувонч ва изтироблари билан тўлиб-тошган беғубор Инсон юраги тепади. Актёрнинг ихчам ва лўнда психологик талқини, қайғули, аммо ўзининг ҳақлигига, виждонининг поклигига мутлақо ишонч руҳи уфуриб турган жўшқин, айни чоқда заҳарханда таъналар билан тўлиб-тошган монологи томошабинни ларзага солади, Саъдиевнинг тақдирига нисбатан хайрихоҳлик ҳисларини уйғотади.

Актёр яратган образлар рўйхати шу қадар узунки, уларнинг ҳар бирини таҳлил қилиш имкониятига эга эмасмиз. Шу билан бирга Наби Раҳимов ушоқ роллар устаси ҳамдир. Энг муҳими актёрнинг шу кунга қадар кино, ойнаи жаҳон ва театр саҳнасида яратган ўнлаб кичик-кичик образларида ҳам улкан санъаткорнинг ноёб истеъдоди, ўзига хос дастхати, ижро услуби балқиб туради.

Атоқли санъаткор Наби Раҳимов ҳамиша халқ орасида. Жумҳуриятимизда унинг қадами етмаган бирон-бир бурчак, унинг овозини эшитмаган, санъатидан баҳраманд бўлмаган бирон бир хонадон бўлмаса керак. Ёзин-қишин очиқ далаларда, қир-адирларда, ним қоронғи клублар ва мактаб-интернатларда Наби Раҳимов ўтказган юзлаб томошалар, учрашув ва мунозараларнинг ҳисобига етолмайсиз. Унинг беназир санъатидан баҳраманд бўлган дала меҳнаткашлари-ю, чўпон-чўлиқларнинг, ўқувчи, студент, ишчи ва зиёлиларнинг чуқур миннатдорчилик ҳислари билан тўлиб-тошган сон-саноқсиз мактуб ва телеграммаларнинг ҳам ниҳояси йўқдир. Оддий томошабиннинг дил сўзлари битилган ушбу мактубларни варақлар экансиз, устоз санъаткорнинг сермазмун ҳаёт йўли, қувонч ва ташвишлари, машаққатли, айни чоғда тотли ва шарафли ижод лаҳзалари худди кино лентасидек бирин-кетин кўз олдингиздан ўтади. Балки чинакам ХАЛҚ АРТИСТИнинг хайрли ишлари, бой мероси, умр мезони ҳам шу билан ўлчанар...

СУРАТДА: Наби Раҳимов ҳамкасблари даврасида.

ШУ КУНЛАРДА Ҳамза номидаги ўзбек давлат академик драма театрида «Жонимни ол, жонгинам» (А. Несин асари) номли янги спектакль намойиш этилмоқда. Бош ролда НАБИ РАҲИМОВ...

Омонулла РИЗАЕВ,
санъатшунослик номзоди.

Муҳаррир Н. НАСИМОВ.

ЭЪЛОНЛАР, БИЛДИРИШЛАР

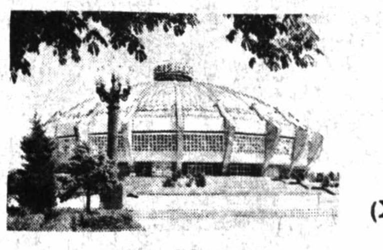

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
(ХАДРА МАЙДОНИДА)
28, 29 НОЯБРЬ СОАТ 18.00 ДА
«НИГОҲ» КОММЕРЦИЯ ФИРМАСИ
НАМОЙИШ ЭТАДИ
ШОУ ГУРУҲИ
«ШУМ БОЛА» ЯНГИ ДАСТУРИ БИЛАН
солистлар: Отабек МАДРАҲИМОВ, Фарҳод ИНОҒАМБАЕВ.,
гуруҳ бастакори: Сурат КАРИМОВ.
Дастур меҳмони — Ҳусниддин ХОЛИҚОВ ва «ТОЖ МАҲАЛ» гуруҳи
«ШАМС» ва «ЯХШИ БОЛА» гуруҳлари
Иштирок этадилар.
Чипталар сотилмоқда.
Касса соат 10.00 дан 19.00 гача ишлайди.
Маълумотлар учун телефонлар: 44-35-91, 44-29-04.

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
5 ДЕКАБРЬ СОАТ 18.00 ДА
«ИСТИҚБОЛ» ЁШЛАР МАРКАЗИ
СИЗЛАРНИ
КАТТА КОНЦЕРТГА ТАКЛИФ ЭТАДИ
ҚАТНАШАДИЛАР
ХОНАНДА
АҲРОР УСМОНОВ
«ОСИЁ ОВОЗИ» халқаро кўригининг олий соврин соҳиби
«ҚАРС» ГУРУҲИ
гуруҳ яккахон хонандаси
РАВШАН НОМОЗОВ
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист
ШАХБОЗ НИЗОМИДДИНОВнинг
МУСИҚАЛИ ХОНАДОН КОНЦЕРТ ДАСТУРИ
БОТИР ЗОКИРОВ хотирасига бағишланган кўрик танлов совриндорларидан
Ғузор шаҳар маданият уйи қошидаги
«ХУШРЎЙ» ГУРУҲИ
Сариосиё туман «РАЙҲОН» дастасининг хонандаси
МАҲМУД НОМОЗОВ
Дастурни, ёшлар марказининг доимий бошловчиси Зокир ХУДОЙБЕРДИЕВ олиб боради.
Чипталар соат 11.00 дан соат 19.00 гача сарой кассаларида сотилади.
Телефонлар 45-92-13, 46-43-90.

Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги
«ЮБИЛЕЙ» СПОРТ САРОЙИДА
«Ўзбекистон юлдузлари» маркази
23, 24 ноябрь соат 15.00 ва 18.00 да
«ТЕМУРЛАНГ» РЕП-РЕГИ-БЛЮЗ»
ЯНГИ 4-АЛЬБОМИ
қуйидаги таркибдаги
«БОЛАЛАР»
ДИСКО ШОУ ПОП-ГУРУҲИНИ
ЭЪТИБОРИНГИЗГА ҲАВОЛА ҚИЛАДИ:
Тоҳир СОДИҚОВ — соло вокал
Баҳодир ПУЛАТОВ — соло гитара
Тоир ОДИЛОВ — бас гитара
Рустам ЗОҲИДОВ — зарбли асбоблар
Ҳусан СОДИҚОВ — клавишалар
Гуруҳ режиссёри — Шараф ДОМИНОВ
Бадиий раҳбар — Ҳусан СОДИҚОВ.
Чипталар «Юбилей» спорт саройи кассаларида ва метронинг «Пахтакор», «Октябрь инқилоби», «М. Горький» бекатларида сотилади.
Телефонлар: 45-85-68, 46-03-12, 46-70-31.

Ўзбекистон республикаси Маданият вазирлиги
Ўзбекистон давлат эстрадасининг концерт-гастроль бирлашмаси
В. И. ЛЕНИН НОМЛИ ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
29 ноябрь соат 19.00, 30 ноябрь соат 15.00 ва 19.00, 1 декабрь соат 15.00 ва 19.00 да
ЯНГИ ПРОГРАММА
«О—Б»
(ОБИД—БОТИР)
ТВ ҚУРСАТАДИ
ТОМОШАДА ҚАТНАШАДИЛАР:
Обид АСОМОВ, Ботир МУҲАММАДХУЖАЕВ, Соҳиб МАМАСОЛИЕВ ва бошқалар.
Чипталар соат 11.00 дан сотилади.

Тошкент ҲАҚИҚАТИ
МУАССИСЛАР: ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИ ВА «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖУРНАЛИСТЛАР ЖАМОАСИ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700000 ТОШКЕНТ, ГСП ЛЕНИНГРАД КУЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; бўлимлар: мафкура — 325778, 337010; қишлоқ хўжалиги — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт—325749; маҳаллий Кенгашлар ҳаёти—325733; ижтимоий масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ёшлар ҳаёти, ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик ва спорт 325645; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 334048, 325354, эълонлар бўлими — 325727.

● Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, Тошкент, ГСП, Ленинград кўчаси, 32. Рўзнома офсет усулида А—2 форматида босилади. ● 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нашр кўрсаткичи: 6284. Индекс: 64672. Босишга топшириш вақти — 20.30. Босишга топширилди — 20.00. 44 минг нусха босилди.